

Nadja Harju, Milla Kotisaari & Susanna Pöyskö

“HYVINKIN TÄRKEÄ TUKI”

Vanhempien

kokemuksia

isovanhempien

tuesta

lapsiperheille

“HYVINKIN TÄRKEÄ TUKI”

Vanhempien kokemuksia isovanhempien tuesta lapsiperheille

Nadja Harju
Milla Kotisaari
Susanna Pöyskö
Opinnäytetyö
Syksy 2015
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön tutkinto-ohjelma, Terveystieteiden suuntautumisvaihtoehto

Tekijät: Harju Nadja, Kotisaari Milla & Pöyskö Susanna

Opinnäytetyön nimi: "Hyvinkin tärkeä tuki" - Vanhempien kokemuksia isovanhempien tuesta lapsiperheille.

Työn ohjaaja: Laitila-Özkoc Leila & Karhumaa Liisa

Työn valmistuslukukausi- ja vuosi: Syksy 2015

Sivumäärä: 43 + 8

Vanhemmuus on lapsen ja vanhemman välinen yhteys, joka syntyy lapsen ja vanhempien välisessä suhteessa. Isovanhemmuus puolestaan on ennen kaikkea vuorovaikutusta lastenlasten kanssa. Vanhempien sanotaan olevan kasvattajia lapsilleen ja isovanhempien kuuntelijoita lapsenlapsilleen ja lapsilleensa. Tutkimuksessamme nämä lapsenlapset ovat leikki-ikäisiä lapsia. Leikki-ikäisellä tarkoitetaan 2-6-vuoden ikäistä lasta, jolloin lapsi kasvaa ja kehittyy ominaisuuksiltaan paljon. Leikki-ikäinen lapsi ja hänen perheensä tarvitsevat paljon tukea lähipiiriltään. Yleisimmin sosiaalisella tuella tarkoitetaan ystävien, sukulaisten tai naapureiden antamaa apua.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kuvata leikki-ikäisen lapsen ja vanhempien odotuksia isovanhemmilta saamastaan sosiaalisesta tuesta ja sen merkityksestä. Tutkimuksessamme selvitimme, minkälaista sosiaalista tukea perheet odottavat isovanhemmilta ja mikä merkitys tuella on koko perheen hyvinvoinnille. Työn tavoitteena oli laajentaa omaa käsitystämme tietoperustassa käsiteltävistä asioista, jotka ovat vanhemmuus, isovanhemmuus, leikki-ikäinen lapsi ja sosiaalinen tuki. Hyvinvoinnin osa-alueet ovat meille tärkeitä, sillä työskentelemme terveydenhoitajina kaiken ikäisten kanssa. Tavoitteenamme oli myös tuottaa tietoa siitä, minkälaista sosiaalista tukea leikki-ikäisten vanhemmat odottavat saavansa isovanhemmilta. Tuloksia voidaan hyödyntää siis esimerkiksi neuvolatyössä, kun kartoitetaan lapsiperheen avun tarpeita ja tukihenkilöitä. Siellä isovanhempien merkitystä perheen voimavarana voisi korostaa.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimukseen valittiin kolme vanhempaa, joilla on leikki-ikäinen lapsi ja lapsen molemmat isovanhemmat ovat elossa. Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluna ja haastattelusta saatu aineisto analysoitiin sisällönanalyysi -menetelmällä.

Tulosten perusteella isovanhempien antamalla tuella oli suuri vaikutus koko perheen hyvinvointiin. Suurimpana odotuksena nousi esille toive, että lapsenlapsilla olisi läheinen suhde kaikkiin isovanhempiin, ja että isovanhemmat kohtelisivat lapsenlapsiaan tasapuolisesti. Tutkimuksessamme ilmeni, että isovanhemmat ovat vanhempien voimavarojen kasvattajina pikkulapsiperheissä. Heidän olemassaolo ja antamansa tuki on korvaamatonta. Isovanhemmilla on erittäin suuri merkitys lapsiperheen hyvinvoinnille.

Jotta koko perhe voisi paremmin, on isovanhemmilla tärkeä tehtävä olla tukemassa perhettä ja olla vaikuttamassa koko perheen arjen voimavaroihin. Jatkossa aihetta voisi tutkia esimerkiksi tekemällä vertailuja siitä, miten eri taustatekijät kuten isovanhempien ikä vaikuttaa perheen odotuksiin saatavasta tuesta. Myös isien näkemys asiaan voisi tuoda erilaisia tutkimustuloksia.

Asiasanat: Isovanhemmuus, leikki-ikäinen lapsi, vanhemmuus, sosiaalinen tuki

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care, Option of public health nurse

Authors: Harju Nadja, Kotisaari Milla & Pöyskö Susanna

Title of thesis: "It feels so, so important" – Parents' experiences of the support from grandparents to families with children.

Supervisors: Laitila-Özkoc Leila & Karhumaa Liisa

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2015 Number of pages: 43 + 8

Parenthood is the connection between a child and parent which is born in the relationship between a child and parents. Grandparenthood is on the other hand before all interaction with grandchildren. It is said that parents are educators to their children and grandparents are listeners to their grandchildren and children. In our research these grandchildren were either toddlers or preschoolers aged 2-6 years old. This age means a time when child grows and develops a lot and the child's parents need lots of support from their social circle. Commonly social support means support from friends, relatives and neighbors.

The purpose of our study was to describe those expectations. In our study we examined which kind of social support the families expect from their grandparents and how the support affects the whole family well-being. The aim of the study is expand our own understanding of this topic in theoretical bases. The definitions of preschool child, parenthood and grandparenting are important, because we work as public health nurses with people of all ages. The second aim of this study is to provide information what kind of social support the parents of preschool children expect their grandparents. These results can be used by public health nurses when they are inquiring what challenges the families with children face on their everyday-life. There grandparents importance of the family as a resource could highlight.

This research is a qualitative study. There are three parents who were selected in such a way that all of them have a preschool child and all of the children's grandparents are alive. Research conducted through theme interviews and interviews obtained data was analyzed by the content analysis method.

Based on the results the support of grandparents has large impact on the overall well-being of the family. The interviews brought up the hope that the children's children would have a close relationship with all their grandparents. The second wish is that grandparents would treat all their children's children equally. The investigation revealed that grandparents are the parents educators resource families with small children. Their existence and their support is invaluable. Grandparents has therefore a very large role in the well-being of families with children.

Grandparents has an important role to support the family and to influence the entire family everyday resources. In future this subject could be examined for example comparing how the background factors such as grandparents' age affects families expectations of received support. Also fathers' opinions of this fact could bring different research results.

Keywords: grandparenting, preschool child, parenthood, social support

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	ISOVANHEMMAT SOSIAALISEN TUEN ANTAJINA LEIKKI-IKÄISEN LAPSEN PERHEELLE	9
2.1	Leikki-ikäinen lapsi	9
2.2	Vanhemmuus	10
2.3	Isovanhemmuus	11
2.4	Isovanhempien merkitys perheen hyvinvoinnille	14
2.5	Isovanhemmuuden muuttuminen ajan kuluessa	16
2.6	Sosiaalinen tuki	18
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT	20
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	21
4.1	Tutkimusmetodologia	21
4.2	Aineiston keruu ja haastateltavien valinta	22
4.3	Aineiston käsittely ja analysointi	24
5	TUTKIMUSTULOKSET	27
5.1	Vanhempien odotukset isovanhemmilta saatavaan tukeen	27
5.2	Isovanhemmilta saatavan tuen merkitys lapsiperheen hyvinvoinnille	28
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
7	POHDINTA	35
7.1	Tutkimuksen luotettavuus	36
7.2	Tutkimuksen eettisyys	37
7.3	Jatkotutkimusaiheet	39
	LÄHTEET	41
	LIITTEET	45

1 JOHDANTO

Kristeri (1999, 13) määrittelee vanhemmuuden lapsen ja vanhemman väliseksi yhteydeksi, joka syntyy lapsen ja vanhempien välisessä suhteessa. Vanhemmuuteen kasvaminen on suuri muutos vanhemmille ja siihen tarvitaan paljon tukea niin tavallisissa arkisissa asioissa kuin kriisitilanteissakin (Vilén ym. 2006, 86–87; Mannerheimin Lastensuojeluliitto, viitattu 22.5.2014).

Isovanhemmuus mullistuttaa elämää ja sillä on jäsentävä rooli (Kinnunen 2014, 20). Isovanhemmuudella on paljon määritelmiä. Kinnunen (2014, 8) määrittelee isovanhemmuuden olevan ennen kaikkea vuorovaikutusta lastenlasten kanssa. Isovanhempien rooli on muuttunut moni-ilmeisempään suuntaan. Isovanhemmuudesta on tullut jopa muotiasia. Nykyajan isovanhemmat ovat ylpeitä asemastaan ja he ottavat oman roolinsa kunniatehtävänä. Isovanhemmuus on nousussa ja sen merkitys ja arvostus ovat kasvaneet. (Kinnunen 2014, 27.)

Isovanhemmilla on suuri merkitys lapsiperheen hyvinvoinnille. Vanhempien sanotaan olevan kasvattajia lapsilleen ja isovanhemmat kuuntelijoina lapsenlapsilleen ja lapsilleensa. (Kumpula 2009, 75.) Jokainen lapsi tarvitsee elämässään turvaverkkoja ja isovanhemmilla onkin tässä suuri rooli (Ijäs, 2004, 62). Isovanhempien antamalla tuella on suuri merkitys erityisesti pikkulapsiperheissä, joissa kaikilla ei ole välttämättä ystäviä tai kunnallista apua, mistä perhe saisi voimavaroja. Tällöin isovanhemmat toimivat perheen voimavarojen kasvattajana.

Tutkimuksemme tarkoituksena oli kuvata leikki-ikäisen lapsen vanhempien odotuksia isovanhemmilta saamastaan sosiaalisesta tuesta ja sen merkityksestä. Tutkimuksessamme selvitimme, minkälaista sosiaalista tukea perheet odottavat isovanhemmilta ja mikä merkitys tuella on koko perheen hyvinvoinnille. Tavoitteenamme oli tuottaa tietoa siitä, minkälaista sosiaalista tukea leikki-ikäisten vanhemmat odottavat saavansa isovanhemmilta. Työn tavoitteena oli myös laajentaa omaa käsitystämme leikki-ikäisestä lapsesta, vanhemmuudesta, isovanhemmuudesta sekä sosiaalisesta tuesta.

Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimus. Aineisto hankittiin teemahaastatteluna ja haastattelut tehtiin jokaiselle erikseen. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä. Leikki-ikäisen lapsen, vanhemmuuden ja isovanhemmuuden määritelmät ovat meille tärkeitä, sillä tulemme työskentelemään terveydenhoitajina kaiken ikäisten kanssa. Tuloksia voidaan hyödyntää siis esimerkiksi

neuvolatyössä, kun kartoitetaan lapsiperheen avun tarpeita ja tukihenkilöitä. Siellä isovanhempien merkitystä perheen voimavarana voidaan korostaa.

Opinnäytetyömme aiheena on " vanhempien kokemuksia isovanhempien tuesta lapsiperheille". Aihe on ajankohtainen ja tärkeä koska isovanhemmuden luonne on muuttunut. Isovanhemmilla on nykyisin aikaisempaa enemmän yhteisiä vuosia ellettävänä lastenlastensa parissa, sillä tämä kolmas sukupolvi elää keskimäärin 10–20 vuotta edeltäjiään pidempään. (Kinnunen 2014, 26.) Suuret ikäluokat tulevat isovanhemmiksi ja koska he ovat Suomen kaikkien aikojen vaurain sukupolvi, heiltä odotetaan lastenhoitoavun ja ajan lisäksi myös taloudellista tukea (Väestöliitto 2010, viitattu 27.1.2015). Tämäkin vahvistaa käsitystä isovanhempien roolin muuttumisesta. Ilmiötä on tutkittu aikaisemmin vähän, ja näkökulmastamme, suoraan perheen vanhemmilta kysymällä löysimme ainoastaan kvantitatiivisia tutkimuksia.

Juhela (2006) on tutkinut pro gradu- tutkimuksessaan lapsiperheiden arjessa selviytymistä ja lapsiperheiden isovanhemmilta saamaa sosiaalista tukea. Tämä tutkimus on tehty kyselylomakkeella. Tutkimuksessa selvisi, että lapsiperheet kokevat arjessa selviytymisen hyväksi. Sosiaalisen tuen muodoista vastaajat saivat eniten emotionaalista tukea ja lisäksi myös konkreettista tukea ja päätöksenteon tukea. Kekki (2008) puolestaan on tutkinut aihetta isovanhempien näkökulmasta kyselylomaketta käyttämällä. Kekin tutkimuksen tulokset olivat samantyylliset kuin Juhelan tutkimuksessa, eli suurin osa koki saavansa tarpeeksi ja lähes kaikki saivat jonkinlaista tukea isovanhemmilta.

Opinnäytetyön tekemisellä on ollut merkitystä ammatilliselle kehityksellemme. Ammatillinen osaaminen on parantunut opinnäytetyönprosessin aikana, teorian hallinta on lisääntynyt ja ryhmätyötaidot kehittyneet.

2 ISOVANHEMMAT SOSIAALISEN TUEN ANTAJINA LEIKKI-IKÄISEN LAPSEN PERHEELLE

Tässä luvussa tulemme käsittelemään leikki-ikäistä lasta ja leikki-ikäisen lapsen kasvua ja kehitystä. Käsittelemme myös vanhemmuutta ja sen erilaisia muotoja sekä isovanhemmuutta ja sen muutosta ajan kuluessa. Lopussa avaamme käsitteen sosiaalinen tuki.

2.1 Leikki-ikäinen lapsi

Leikki-ikäisellä lapsella tarkoitetaan 2- 6 vuoden ikäistä lasta. Leikki-ikä jaetaan varhaiseen ja myöhäiseen leikki-ikään. Varhainen leikki-ikä ajoittuu toisen ja kolmannen ikävuoden välille ja myöhäinen leikki-ikä neljännen ja kuudennen ikävuoden välille. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Siiven, Neuvonen & Kurvinen. 2006, 133; Anttila, Eronen, Kallio, Kanninen, Kauppinen, Paavilainen & Salo 2007, 18). Leikki-ikäisen lapsen suurimmat kehityskohteet ovat motoriset taidot eli liikunta, ruumiin hallinta sekä puhe ja ajattelu. Myös lapsen suhtautuminen muihin ihmisiin kehittyä tunne-elämän kehittymisen myötä. (Taskinen, Kähkönen & Varilo 1978, 25.)

Lapsi kasvaa ja kehittyy ominaisuuksiltaan paljon leikki-ikänsä aikana. Hoiperteleva kävely muuttuu juoksuksi, kolmipyörällä ajaminen muuttuu polkupyörällä ajamiseksi ja tasajalkaa pomppimisen lisäksi lapsi oppii yhdellä jalalla pomppimisen. Puheen osalta yksittäisten sanojen lisäksi tulee muutama sanaisia lauseita ja myöhemmin puheessa kuuluvat sivulauseetkin. Kysymykset tulevat osaksi päivittäistä elämää. Myös käsien näppäryys kehittyä leikki-ikänsä aikana, pääjalkaisista tulee piirroksissa yksityiskohtaisempia ihmisiä. (Taskinen ym. 1978, 25–27.)

Leikki-ikäisen lapsen kehittymisen ja kasvun oleellinen osa on uhmaikä. Itsenäistymisen halu tulee esiin suuresti ja "ei" on lapsen käytetyin sana. Lapsi voi saada myös kiukunpuuskia, jotka syövät vanhempien voimavaroja. Jotta vanhemmat jaksaisivat paremmin, heidän tulisi olla tietoisia, että uhmaikä kuuluu jokaisen leikki-ikäisen lapsen kehitykseen. Tietoisina uhmaikästä vanhempien ei tarvitse yrittää estää tai hillitä uhmaa, jolloin voimavaroja jää lapsen muiden ominaisuuksien seuraamiseen. (Brazelton 1992, 161–162.) Vaikka uhmaikäinen lapsi kokee itsenäistymisen halua, vanhemman ei tulisi tässä vaiheessa ottaa etäisyyttä lapseen. Turvallinen yhdessä-

olo luo vahvemman pohjan lapsen itsenäistymiselle yhteisöllisen kasvatuksen näkökulmasta. (Rotkirch 2014, 142.)

Psyykinen kasvu on leikki-ikäisellä lapsella nopeaa. Lapsi oppii ilmaisemaan itseään selkeämmin ja itsenäistymään. Lapsen kehitys tuo mukanaan uusia haasteita, sillä leikki-ikäiselle lapselle vanhemmat joutuvat ensimmäistä kertaa asettamaan kieltoja ja rajoituksia. Tämä koetaan vanhemmuudessa haasteelliseksi vaiheeksi. (Anttila ym. 2007, 74–75.)

Kiintymyssuhteessa lapsella on vaiheita, jolloin kiintyminen toiseen vanhempaan on suurempi kuin toiseen. Tällöin lapset ovat ”äidinlapsia” tai ”isänlapsia”. Ymmärrettävästi yleensä pieni lapsi on ”äidinlapsi”, jos äiti on aina paikalla isän ollessa työelämässä. Tällöin lapsen kiintymyssuhteeseen on saatettu itse vaikuttaa. On kuitenkin yhtä normaalia, että pieni lapsi on ”isänlapsi”, vaikka isä ei ole niin paljon läsnä. Lapsi voi myös olla ”isovanhemmanlapsi”, jolloin on hyvä tarjota ajanviettomahdollisuuksia isovanhempien kanssa. (Janouch 2005, 367–368.) Jos lapselle on muodostunut lapsuudessa turvallisia kiintymyssuhteita, voivat ne säilyä läpi elämän perusturvallisuuden ja luottamuksen kokemuksena (Rotkirch 2014, 147).

Ystävät ovat olennainen osa lapsen kehittymistä. Leikki-ikässä, kun lapsi on noin kolmevuotias, lapsi alkaa viihtyä myös muiden lasten seurassa paremmin, mutta riitoja syntyy vielä helposti. (Taskinen ym. 1978, 26.) Yleensä neljän vuoden iässä lapsella tulee mukaan myös mielikuvitusystävät. Mielikuvitusystävillä on lapsen elämässä tärkeä paikka. Mielikuvitusystävän kanssa lapsi saa itse päättää miten asiat menevät eikä riitoja synny, toisin kuin oikeassa elämässä. Lapsen vanhetessa mielikuvitusystävät kuitenkin väistyvät taka-alalle ja tilalle tulevat oikeat ystävät. (Janouch 2005, 566–567.)

2.2 Vanhemmuus

Vanhemmuuden määrittely on helppoa silloin, kun lapsi elää biologisten vanhempiensa kanssa ja nämä yhdessä huolehtivat ja kasvattavat lasta. Kun lapsi elää uusperheessä ja biologiset vanhemmat eivät huolehdi lapsesta eivätkä ole läsnä hänen elämässään, on määrittely vaikeampaa. (Vilén ym. 2006, 86.) Kristeri määrittelee vanhemmuuden lapsen ja vanhemman väliseksi yhteydeksi, joka syntyy lapsen ja vanhempien välisessä suhteessa. Vanhemmuus koostuu myös niistä

suhteista, mitkä lapsi muodostaa kodin ulkopuolella, esimerkiksi isovanhempiin ja kouluympäristön kavereihin. (1999, 13.)

Vanhemmuus voidaan jakaa neljään eri muotoon, joita ovat biologinen, juridinen, psyykinen ja sosiaalinen. Biologinen vanhemmuus tarkoittaa, että geeniperimä siirtyy jälkeläiselle. Juridisesta vanhemmuudesta voidaan käyttää käsitettä huoltajuus. Huoltajuutta voidaan kuitenkin muuttaa oikeudenkäynnin tai lapsen vanhempien suostumuksen kautta. Psyykinen vanhemmuus on sitä, että lapsi tuntee ja kokee, että joku aikuinen on hänen vanhempansa. Sosiaalinen vanhemmuus on puolestaan vanhemmuutta, jossa joku aikuinen huolehtii lapsen asioista. (Vilén ym. 2006, 86.)

Vanhemmuuden sanotaan olevan ihmisen elämän tärkeimpiä ja vaativampia tehtäviä, johon liittyy paljon suuria ja vaihtelevia tunteita ja joka vie myös vanhempien omia voimavaroja. Kekkonen (2001, 97) kertoo teoksessaan, että vanhemmuuteen ei kasveta hetkessä, vaan vanhemmuus vaatii koko elämänmittaisen kasvun ja kehityksen. Tunteita, mitä vanhemmilla esiintyy, ovat esimerkiksi rakkaus, välittäminen, pelko, huoli, ahdistus, hätä ja avuttomuus (Helminen, 2001, 62.) Vanhemmuuteen kasvaminen on suuri muutos vanhemmille ja siihen tarvitaan paljon tukea niin tavallisissa arkisissa asioissa kuin kriisitilanteissakin (Vilén ym. 2006,86–87; Mannerheimin Lastensuojeluliitto, viitattu 22.5.2014).

Jokainen lapsi tarvitsee kasvaakseen ja kehittyäkseen vanhemman turvallista läsnäoloa ja tunteista siitä, että hänestä huolehditaan ja hänet otetaan huomioon (Kristeri 1999, 14–15). Vanhemmuus voi joskus olla riittämätöntä lapselle. Sen voi aiheuttaa vanhemman alkoholismi, mielenterveysongelmat, työnarkomania, avioero, kuolema tai jokin muu raskas koettelemus perheessä. Nämä asiat voivat viedä vanhemmilta voimia niin, että he eivät jaksakaan tai pysty olemaan riittävästi läsnä lapselleen (Kristeri 1999, 14–15.) Lisäksi vanhemmat voivat joskus kokea epäonnistuneensa vanhemmuudessa. Nämä kokemukset voivat laukaista vanhemmille häpeän ja syyllisyyden tunteita. (Rautiainen 2001, 62.)

2.3 Isovanhemmuus

Isovanhemmuuden määrittelyyn löytyy kirjallisuudesta monta tapaa. Kinnunen (2014, 8) määrittelee isovanhemmuuden olevan ennen kaikkea vuorovaikutusta lastenlasten kanssa. Laru, Ounasmaa & Saloheimo (2009, 109) kuvaavat isovanhemmuutta välittämisenä, opastamisena ja

elämän jakamisena lastensa kanssa ja heidän mielestään yksi isovanhemmuuden tärkeimmistä tehtävistä onkin kertoa lapsille elämästä. Sana vanhemmuus liittyy myös isovanhemmuuteen. Isovanhemman katsotaan olevan "iso-vanhempi" siitä syystä, että oma lapsi on saanut lapsen. (Rotkirch & Fågel 2010, 33.)

Isovanhemmuus ei kuitenkaan ole vain isovanhempana olemista omille lapsenlapsilleen, vaan isovanhempä voi toimia myös isovanhempana puolison lapsenlapsille, oman lapsen puolison lapsille tai naapurin lapsille. Isovanhempä voi toimia myös varavaarina tai -mummona lapsille, joilla ei omia isovanhempia ole olemassa. (Laru ym. 2009,111.) Vanhemmuuteen kuuluu vahva tunneside lapseen, tämä side kuuluu myös isovanhemmille. Isovanhempä kiintyy syvästi lapseen, hoitaa ja huolehtii lapsesta, mutta eri tavalla kuin vanhemmat. Isovanhempien rakkautta lapseen voidaan kuvata suloisemmaksi ja helpommaksi kuin vanhempien rakkautta lapsiinsa, koska isovanhempien ei tarvitse ottaa kasvatusvastuuta. (Rotkirch & Fågel 2010, 33.)

Marin ja Heikkinen luettelevat teoksessaan isovanhemmuuteen kuuluvia piirteitä tukeutuen moniin eri tutkimustuloksiin. Piirteisiin kuuluvat emotionaalisuus, jolla tarkoitetaan sitä, että isovanhempä-lapsenlapsi-suhde on palkitsevaa ilman ehtoja ja sitoutumista. Toinen piirre on biologinen uusiutuvuus eli suvun kasvaminen ja sen uusiutuminen, isovanhemmuus on tukihenkilönä olemista konkreettisesti ja symbolisesti. Isovanhemmuus on sosiaalista jatkuvuutta eli menneisyyttä rakennetaan ja tulkitaan lapsenlapselle ja samalla tehdään menneisyys mielekkääksi. Isovanhemmuus on mallina olemista lapsenlapsille. Isovanhemmat antavat elämänohjeita ja opettavat elämänviisauksia sekä toimivat oman suvun roolimalleina. Isovanhemmuus on toimimista lasten kanssa. (2002, 112.)

Isovanhemmaksi tuleminen on yleensä hyvin merkittävä elämänmuutos (Rotkirch, Söderling & Fågel 2010, 5). Kinnunen (2014,20) sanoo sen olevan elämää mullistavaa ja jäsentävää. Siihen liittyy paljon erilaisia mielikuvia, odotuksia sekä erilaisia tuntemuksia kuten iloa ja ylpeyttä. Ilon ja ylpeyden tuntemuksista kertovat esimerkiksi se, että usein isovanhemmat esittelevät lastenlastensa kuvia muille ihmisille. Joskus isovanhempä saattaa kokea isovanhemmaksi tullessaan tunnetta, että omalle lapselleen ei ole aikanaan ehtinyt antaa tarpeeksi aikaa ja tällöin halutaan antaa korvaava kokemus omalle vanhemmuudelle. (Dieckmann 2002, 37; Tiilikka, Suutarla & Kankkonen, 2006, 17; Laru ym.2009, 106–107) Isovanhemmuus aiheuttaa myös hämmennystä (Kinnunen 2014, 15.) Usein isovanhemmuus muuttaa suhdetta omaan lapseensa. Isovanhempä voi nähdä lapsensa uudessa roolissa ja jakaa hänen kanssaan ensimmäistä kertaa vanhemmuuden

kokemuksia (Dieckmann 2002, 37; Laru ym. 2009, 106–107; Tiilikka, Suutarla & Kankkonen, 2006, 17).

Jokainen kokee isovanhemmaksi tulemisen eri tavalla. Joku on odottanut isovanhemmaksi tule-
mista jo pidemmän aikaa ja se tuottaa hänelle suurta iloa ja ylpeyttä kun taas toinen joutuu sulat-
telemaan isovanhemmaksi tuloaan ja se voi aiheuttaa ristiriitaisia tunteita kuten harmia, pettymys-
tä ja kiukkua. Tällaiset tunteet voivat tulla eteen esimerkiksi silloin, kun isovanhemmaksi ollaan
tultu yllättäen ja isovanhempi kokee, että lastenlapsi syntyy väärään aikaan. Tilanteessa, jossa
isovanhemmaksi ollaan tultu varhaisessa keski-ässä, isovanhempi voi joutua miettimään omaa
rooliaan ja identiteettiään. (Kinnunen 2014,16; Laru ym.2009, 105; Tiilikka ym.2006, 17.)

Isovanhemmuuteen liittyy paljon hyviä positiivisia asioita, mutta on tilanteita, joissa isovanhempi
voi kokea salattua mielipahaa ja itkeä yksinään. Asioita, mitkä voivat aiheuttaa näitä tuntemuksia
ovat toisen puolen isovanhempien suurempi suosiminen, usein kun on niin, että äidin vanhem-
pien kanssa ollaan enemmän tekemisissä, vaikka isän puolen vanhemmat asuisivat lähempänä
eikä se olisi este yhteyden pitämiseksi. Äidinäiti saa olla enemmän mukana lastenlastensa elä-
mässä ja tällöin isän puolen isovanhemmat voivat kokea tästä huonommuutta. Muita asioita mitkä
liittyvät isovanhempien mielipahan tuntemuksiin ovat lasten perheiden kielteinen suhtautuminen
isovanhempiin ja isovanhempien kiitos-sanan puuttuminen esimerkiksi tilanteissa, joissa isovan-
hempi on hoitanut lapsenlapsiaan. (Kinnunen 2014, 104–107.)

Isovanhemmuuteen liitetään usein sairauksia ja ajatuksia elämän päättymisestä. On tärkeää, että
isovanhemmat elävät nykyhetkessä ja ovat käsitelleet elämäänsä liittyviä tunteita ja kokemuksia,
koska näin he pystyvät sitten olemaan lastenlastensa kanssa mummoina ja pappoina. Joskus
isovanhemmat ymmärtävät lapsenlapsiaan paremmin kuin omia lapsiaan aikanaan, mikä voi
johtaa aikuisen ymmällään olemiseen. Kun asioita käydään läpi ja niistä puhutaan sekä ollaan
yhdessä, se lähentää eri sukupolvia ja edesauttaa onnellisen elämän jatkumista. (Kumpula 2009,
79.)

Isovanhemmuuden sanotaan liittyvän paljon hyvään vanhenemiseen yhdessä perheen kanssa.
Nämä molemmat liittyvät sosiaalisiin siteisiin, verkostoihin ja myös sukupolvien välisiin suhteisiin
ja prosesseihin. Perhe ja suku yhdessä muodostavat tiiviin verkoston, joka on voimaa antava ja
suurta iloa tuottava, mutta myös joskus raskas ja voimia vievä. Osa syynä tähän on se, että ny-

kyajan perhe on moraalinen yhteisö, jossa koetaan veloitteita huolehtia omista suvun jäsenistään. (Marin & Heikkinen 2002, 109.)

Suomalaisessa kulttuurissa korostuu kuitenkin yksilöllisyys monessa asiassa, myös isovanhempien ja lasten välisissä suhteissa. Isovanhemmat ajattelevat, että heidän roolinsa tulisi olla sellainen, etteivät he puuttuisi liikaa lapsensa perheeseen, annettaisi lasten elää perheineen omaa elämää, ymmärrettäisi kotien omat säännöt eikä oltaisi lasten perheille taakkana. Ei ole itsensänselvää, että isovanhemmat pääsisivät ja saisivat mennä hoitamaan lapsenlapsiaan. (Rotkirch ym.2010, 40.) Suomalaiset isovanhemmat kunnioittavat yleensä lastensa perheiden yksityisyyttä. Isovanhemmille on tärkeää löytää riittävä etäisyys lastensa perheisiin, koska sillä vältetään erimielisyydet ja ennaltaehkäistään ristiriitoja. (Kinnunen 2014, 101.)

2.4 Isovanhempien merkitys perheen hyvinvoinnille

Isovanhemmilla on suuri merkitys lapsiperheen hyvinvoinnille. Vanhempien sanotaan olevan kasvattajia lapsilleen ja isovanhemmat kuuntelijoina lapsenlapsilleen ja lapsilleensa. (Kumpula 2009, 75.) Jokainen lapsi tarvitsee elämässään turvaverkkoja ja isovanhemmilla onkin tässä suuri rooli (Ijäs, 2004, 62).

Fågel & Rotkirch (2009, 96) kuvaavat isovanhemman roolia lastenlasten elämässä rauhalliseksi turvasatamaksi: mummillla ja vaarilla on aikaa. Isovanhempien antama tuki antaa eväitä pienen lapsen elämään. Brittiläisen tutkimuksen mukaan, johon kirjan tekijät viittaavat, sanotaan, että jos lapsella on ollut aktiivisesti osallistuva isovanhempi elämässään, hänellä on teini-iässä vähemmän tunne-elämän ongelmia ja parempi sosiaalinen elämä. Isovanhemmat voivat olla suuri tuki antaessaan omaa aikaa ja elämänviisauttaan lapselle.

Nykyajan suhteita tarkastellaan usein tuottavuuden ja suoritusten perusteella. Isovanhempien toiminta ei kuitenkaan pyri tällaiseen vaan siinä on keskeistä toiminnan kokemuksellisuus niin isovanhemman kuin lapsenlapsenkin osalta. Tästä syystä isovanhemmuus on suuri voimavara niin isovanhemmalle kuin lapsenlapsilleen ja koko perheelle. (Marin 2002, 112- 113.)

Isovanhempien antamalla tuella on suuri merkitys erityisesti pikkulapsiperheissä, joissa kaikilla ei ole välttämättä ystäviä tai kunnallista apua, mistä perhe saisi voimavaroja. Tällöin isovanhemmat

toimivat perheen voimavarojen kasvattajana. (Ijäs 2004, 58.) Suurena apuna isovanhemmat ovat myös tilanteessa, jossa pikkulapsiperheen arki on kiireistä, perhe-elämä tiukilla ja vanhemmilla voi olla työpaineita. Kaiken tämän lisäksi vanhemmilla voi jäädä yönet lyhyeksi ja heidän keskinäinen parisuhde jäädä vähemmälle huomiolle. (Ijäs, 2004, 61; Rotkirch ym.2010,6.)

Taloudellisen tuen antamisen tärkeys korostuu tilanteessa, jossa perheen talous on tiukalla. Usein kun on niin, että isovanhemmilla on parempi taloudellinen tilanne kuin lasten vanhemmilla ja lisäksi enemmän aikaa, jolloin he voivat auttaa perhettä sekä taloudellisesti että konkreettisesti tarjoten lastenhoito- tai muuta käytännöllistä apua. Muutenkin lastenhoitoavun tarjoaminen on kansantaloudellisesti merkittävää ja koko perheen hyvinvointia tukevaa. Kun vanhemmat pääsevät irti arjen kiireistä hetkeksi, virkistää se koko perhettä (Ijäs 2004, 61). Isovanhemmilla on muitakin tehtäviä perheen hyvinvoinnin tukemisessa: he kertovat lapsenlapsilleen suvun historiasta, välittävät perinteitä, keskustelevat, lukevat ja askartelevat lastenlastensa kanssa. (Rotkirch ym. 2010,6.)

Erityisen suuri merkitys tuella on silloin, kun perhettä kohtaa jokin kriisi. Tällaisia kriisejä voivat olla esimerkiksi lapsen sairaus, kuolema, työttömyys, perheen hajoaminen tai päihdeongelmat. Kun vanhemmilla ei ole riittävästi voimavaroja olla lastensa kanssa, isovanhempi voi tarjota suurta apua ja turvallisuutta pienelle lapselle olemalla se sama isovanhempi kuin ennenkin. (Rotkirch ym. 2010, 6.)

On tärkeää, että isovanhempien, lasten ja lastenlasten keskinäinen suhde on lämmin, sillä se edistää kaikkien hyvinvointia. Myös isovanhemmille tämä on merkittävää, sillä aktiivinen isovanhemmuus nostaa isovanhempien tyytyväisyyttä omaan elämäänsä. Läheinen suhde syntyy yhdessä ololla ja sillä, että asioita tehdään yhdessä. Lähimmillään suhde on usein silloin, kun lastenlapset ovat pieniä, koska jo lapsenlapsen syntymä lähentää isovanhemman ja hänen lapsensa keskinäistä suhdetta. (Rotkirch ym.2010,6.)

Isovanhemmuus on suuri tuki mutta yhteydenpito on silti hyväksi vain tiettyyn rajaan asti. Vaikka isovanhemmilla on tärkeä rooli perheen hyvinvoinnin edistämässä, on heillä tärkeää kunnioittaa perheen tapoja eikä puuttua vanhemprien kasvatuseriaatteisiin (Kumpula 2009, 75). Lapsen kehityksen kannalta ei ole parasta jos isovanhemmalla on lähes kokonaan vastuu pienen lapsen hoitamisesta. Perheessä voi tällöin olla muita ongelmia ja myös isovanhempi itsessään voi rasit-

tua liiallisesta vastuusta. Raja liiallisesta vastuusta kulkee yleensä päivittäisen hoivan kohdalla. (Rotkirch 2014, 176–177.)

Kiireinen isovanhemmuus voi tuottaa vanhemmille suurta pettymyksen tunnetta. Joskus vanhemmat voivat kaivata isovanhemmiltaan apua siihen, että vanhemmat saisivat olla hetken kahden ja huolehtia itsestään ja parisuhteestaan. Kun pyyntö on tällainen, voi kiireisillä isovanhemmillä olla helppo kieltäytyä. Kumpula kertoo kuinka terapeutin vastaanotolle tulee vanhempia, jotka kertovat tällaisesta tilanteesta ja lisäävät, että apua saa, jos pyyntö koskee esimerkiksi lääkärikäyntiä, ylityötä tai jotain muuta tärkeää, mutta ei vanhempien parisuhteen tukemista. Tällaiset tilanteet voivat johtua eri sukupolvien erilaisista asenteista ja kokemuksista. (2010, 76.)

2.5 Isovanhemmuuden muuttuminen ajan kuluessa

Tilastokeskuksen mukaan yhdellä suomalaisella lapsella oli vuonna 2005 keskimäärin 2,8 isovanhempaa. Vuoteen 2011 mennessä tämä määrä oli noussut 2,9 isovanhempaan lasta kohden. Tämä johtuu siitä, että elinikä on pidentynyt ja sen myötä myös entistä useammalla lapsella on ainakin joku isovanhemmista elossa. (Dieckmann 2002, 9; Rotkirch ym. 2010, 5-6; Väestöliitto 2011, viitattu 8.5.2014.) Tämä on suuri muutos verrattuna aikaisempiin sukupolviin, joista monikaan ei päässyt tuntemaan omia isovanhempiaan. Nykyajan isovanhemat elävät 10–20 vuotta pidempään kuin ennen (Rotkirch ym. 2010, 5-6; Kinnunen 2014, 26.) Maapallolla ei olekaan koskaan ennen asunut yhtä paljon neljän sukupolven perheitä yhtäaikaan kuin nyt (Kinnunen 2014, 26).

Väestörakenteen muutoksen ansiosta isovanhemmuus lisääntyy ja siitä on hyötyä monille sukupolville, niin lapsille kuin aikuisillekin. (Haavio-Mannila 2009, 104.) Eliniän pidentymisen ansiosta isovanhempien merkitys lastenlasten elämässä on suuremmassa roolissa kuin ennen (Dieckmann 2002,9). Isoisovanhempien määrä myös lisääntyy ja heillä onkin jatkuvasti uusi sukupolvi, jonka kanssa he voivat touhuta ja työskennellä. (Haavio-Mannila 2009, 104.) Nykyään saatetaan ajatella, että isovanhempien rooli olisi laskenut viime vuosikymmeninä, mutta asia on kuitenkin päinvastainen. (Rotkirch ym. 2010, 5-6.)

Kinnunen (2014, 25) kertoo isovanhemmuden muuttumisesta. Hän kirjoittaa siitä, kuinka 50 - vuotta sitten isovanhemmuus oli ainoastaan elämän tuoma jatkumo ja välttämättömyys. Silloin ei voitu ajatellakaan, että isovanhemmuus voisi olla status. Nykysin niin on ja isovanhemmudesta

on tullut jopa muotiasia. Lisäksi isovanhemmat ovat ylpeitä asemastaan ja he ottavat oman roolinsa kunniatehtävänä. Isovanhemmuus on nousussa ja sen merkitys ja arvostus ovat kasvussa. Voidaan puhua jopa isovanhemmuuden renessanssista. Tämä suuri muutos on tapahtunut hiljalleen kymmenen vuoden aikana. (Kinnunen 2014, 27.)

Ihmisten mielikuvissa isovanhemmat näyttäytyvät mummoina ja pappoina, jotka asuvat mökissä maalla, istuvat keinutuolissa ja leipovat pullaa. Tämä mielikuva on kuitenkin nykypäivän isovanhempiin verrattuna väärä. Nykypäivän isovanhemmat ovat aiempaa sukupolvia terveempiä, vauraampia, aktiivisimpia ja jaksavat paremmin kuin ennen ja monet heistä ovat vielä työelämässä kiinni. (Dieckmann 2002, 9; Ijäs 2004, 91; Sassi, Tarkkonen & Vaijärvi 2008, 1; Wilska 2010, 31.) 1970 – luvulla isovanhemmat asuivat omien lasten lähetyvillä ja jopa samassa talossa heidän kanssaan (Fågel & Rotkirch 2010,64.) Nykyään asia on toisin. Ainoastaan noin 20 000 taloudessa isovanhemmat asuvat lastenlastensa kanssa ja tämäkin luku näyttää laskevan koko ajan siitä syystä, että isovanhemmilla ei ole enään perheessä kovin selkeitä tehtäviä. Lisäksi tähän vaikuttaa se, että kulttuurissamme korostuu yksilöllisyys myös sukulaisten välisissä suhteissa.. Monissa kulttuureissa annetaan edelleenkin isovanhemmille enemmän velvollisuuksia ja oikeuksia sekä heidät otetaan mukaan perheenjäseniksi. (Rotkirch ym. 2010, 5.)

Kinnusen (2014, 27) mielestä isovanhempien rooli on muuttunut moni- ilmeisempään suuntaan. Ennen isovanhemmat pystyivät menemään lastenlastensa luokse milloin vain mutta nykyisin tapaamiset, vierailut ja aikataulut sovitaan yhdessä etukäteen. (Ijäs 2004, 39). Tosin 1960- luvulla isovanhemmat ja lapsenlapset saattoivat nähdä toisiaan vain kerran vuodessa. Isovanhemmat ovat aina antaneet neuvoja ja toimineet roolimalleina, mutta nykyajan isovanhemmat voivat näiden lisäksi olla myös leikkikavereita lapsenlapsilleen (Kinnunen 2014,25, 27.)

Isovanhempia on aina ollut monenlaisia, mutta nykyisin jokaiselle on annettu tilaa olla omalla persoonallaan nainen ja isoäiti tai mies ja isoisä. Nykyään isovanhemmuuden suurena haasteena onkin yhteen sovittaa isovanhemmuus ja oma työ. (Kumpula 2009, 79.) Myös se, että monet isovanhemmat asuvat kaukana, matkustelevat, asuvat ulkomailla ja käyvät harrastuksissa, vaikuttavat isovanhempien ja lastenlasten suhteisiin (Sinkkonen 2005, viitattu 9.9.2014).

2.6 Sosiaalinen tuki

Tutkimusperinteet sosiaalisesta tuesta katsotaan alkaneen 1970-luvun alkupuolella psykososiaalisten prosessien stressin tutkimuksista. Tutkijoiden kehittämän puskurihypoteesin mukaan sosiaalinen tuki auttaa selviytymään stressaavista elämäntapahtumista sekä suojaa ihmistä joutumasta stressaaviin tapahtumiin. (Metteri & Haukka-Wacklin 2012, 55.)

Sosiaalinen tuki käsitteenä on vaikeasti määriteltävä. Vaikeaksi käsitteen määrittelyn tekee se, että sosiaaliseen tukeen liittyy voimakas subjektiivinen kokemuksellinen ulottuvuus. Monet tutkijat ovat pyrkineet määrittelemään tätä moniulotteista käsitettä jo usean vuosikymmenen ajan, mutta yhtä yksiselitteistä määritelmää käsitteelle ei ole. Yleisimmin sosiaalisella tuella tarkoitetaan perheen, ystävien, sukulaisten tai naapureiden antamaa apua. (Metteri & Haukka-Wacklin 2012, 55.)

Metteri ja Haukka-Wacklin (2012, 55) tiivistävät, että Gothónin, Kumpusalon, Vahteran ja Välimaan määritelmissä sosiaalinen tuki nähdään keskeisenä asiana ihmisen identiteetin muodostumisen, muutoksiin mukautumisen ja kriisitilanteista selviytymisen kannalta. Metterin ja Haukka-Wacklinin mukaan monet tutkijat korostavat sosiaalisen tuen saannin mahdollisuuden olevan tärkeä koetun terveyden kannalta. Myös Sohlman kertoo, että tutkimuksissa sosiaalisen tuen on havaittu olevan yhteydessä koettuun terveyteen sekä suojaavan mielenterveyden häiriöiltä. Sohlmanin (2004, 50) mukaan vastaavasti on osoitettu että Brownin ym. mukaan heikko itsetunto sekä sosiaalisen tuen puute altistavat masennukselle. Siihen, mitä selviytymiskeinoja ihminen käyttää ja miten hän selviytyy, voivat vaikuttaa sosiaalisen tuen saatavuus ja sen vastaanottaminen. Tärkeää on ihmisen tieto siitä, että tarvittaessa hän saa apua. Ihminen ei koe joutuvansa kovinkaan usein stressaaviin tilanteisiin tiedostaessaan ympäriltään saatavan tuen. (Metteri & Haukka-Wacklin 2012, 55.)

Nykysuomen Sanakirjan mukaan sana sosiaalinen tarkoittaa yhteisöä ja yhteiskuntaa koskevaa, lähinnä yhteiskunnan heikommassa asemassa olevien henkilöiden elinolosuhteiden parantamista. Tuki puolestaan on määritelty joksikin, mikä antaa turvaa, auttaa, pitää yllä, edistää tai kannustaa toista. (Suomisanakirja 2013, viitattu 8.5.2014.) Kumpusalon mukaan Websterin Uusi Sanakirja kertoo tuen olevan toimintaa, joka helpottaa, ylläpitää tai auttaa toista. Kumpusalo kertoo myös Nutbeam (1986) määrittelevän sosiaalisen tuen yhteisöjen antamaksi avuksi yksilöille tai ryhmille, millä autetaan selviytymään rasittavista ja negatiivisista elämäntapahtumista. Kum-

pusalon (1991, 13) mukaan Nutbeamin määritelmä sosiaalisesta tuesta sisältää emotionaalisen, tiedollisen ja aineellisen tuen sekä palvelut.

Yleisimmin sosiaalisella tuella viitataan sosiaalisten suhteiden olemassaoloon tai määrään, kuten esimerkiksi parisuhteeseen, ystävyyssuhteisiin tai vaikka yhdistystoiminnassa mukana oloon. Sosiaalisella tuella viitataan toiseksi sosiaalisten verkostojen rakenteisiin, jolloin tarkastelun kohteena ovat suhteiden tiheys, vastavuoroisuus, sukupuolirakenne ja suhteiden kesto aikana. Tuen laatuun eli suhteiden toiminnalliseen sisältöön viitataan kolmantena puhuttaessa sosiaalisesta tuesta. (Metteri & Haukka-Wacklin 2012, 56.)

Kumpusalo (1991, 14) tiivistää näkemykset sosiaalisesta tuesta ihmisten väliseksi vuorovaikutukseksi, jossa annetaan ja saadaan henkistä, emotionaalista, tiedollista, toiminnallista ja aineellista tukea. Tämä määritelmä korostaa sitä, että sosiaalinen tuki on vuorovaikutuksellista. Kumpusalon määritelmässä tuki voi olla suoraa henkilöltä toiselle, tai epäsuoraa tukea, joka on järjestelmän kautta annettua tukea. Sosiaalinen tuki käsitteenä on sisällöltään positiivinen ja sen vastakohtaksi ei ole vakiintunut suomalaista termiä.

Seemanin (2008, viitattu 21.5.2014) mukaan sosiaalinen tuki koostuu kahdesta pääryhmästä, joskus kolmesta. Näitä ovat emotionaalinen, instrumentaalinen ja tiedollinen tuki. Sohlmanin (2004, 49) mukaan sosiaalinen tuki jaetaan usein emotionaalisen, instrumentaalisen ja tiedollisen tuen lisäksi vielä arvioivaan tukeen. Emotionaalinen tuki on toiselta saatua rakkautta, huolenpitoa, sympatiaa ja ymmärrystä, jota usein saamme läheisiltä ja luotettavilta ihmisiltä. Instrumentaalinen tuki on konkreettista apua kuten esimerkiksi rahaa tai työpanosta. Päätöksenteossa auttaminen sekä palautteen antaminen ovat arvioivaa tukea. Neuvojen ja tiedon antaminen taas kuuluvat tiedolliseen tukeen.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kuvata leikki-ikäisen lapsen vanhempien odotuksia isovanhemmilta saatavasta sosiaalisesta tuesta ja sen merkityksestä. Tutkimuksessamme selvitimme, minkälaista sosiaalista tukea perheet odottavat isovanhemmilta ja mikä merkitys tuen saamisella on koko perheen hyvinvoinnille.

Tutkimustehtävät olivat:

1. Millaisia odotuksia leikki-ikäisen lapsen vanhemmilla on isovanhemmilta saatavaan sosiaaliseen tukeen?
2. Mikä merkitys tuen saamisella on leikki-ikäisen lapsen perheen hyvinvoinnille?

Rajasimme aiheemme käsittelemään leikki-ikäisen lapsen vanhempia, koska leikki-ikäinen lapsi tarvitsee erilaista tukea isovanhemmilta kuin esimerkiksi murrosiässä oleva lapsi. Tutkimuksessa käsittelemme sosiaalista tukea, sillä se käsittää monipuolisesti tuen ihmiseltä toiselle.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Toteutimme tutkimuksemme laadullisena tutkimuksena, jossa haastattelimme kolmea leikkiikäisen lapsen vanhempaa. Ennen varsinaista tutkimuksen toteuttamista hankimme työllemme tutkimusluvan (Liite 5) Seuraavassa esittelemme sen, mikä työstämme tekee laadullisen tutkimuksen, kuinka laadullinen tutkimus toteutetaan, miten keräsimme aineiston ja kuinka valitsimme haastateltavat. Esittelemme myös millä tavoin käsitelimme ja analysoimme keräämämme aineiston.

4.1 Tutkimusmetodologia

Tutkimustavaksemme valikoitui kvalitatiivinen tutkimus. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus sisältää monia erityispiirteitä. Yksi piirteistä on se, että tutkimuksen tavoitteena ei ole löytää totuutta tutkittavasta asiasta vaan tavoitteena on tutkimuksen aikana muodostuneiden käsitysten avulla näyttää esimerkiksi ihmisen toiminnasta jotakin, jota ei pikaisella havainnoinnilla huomata. (Vilka 2005, 98.) Tutkimuksemme on muodoltaan kuvaileva. Kuvailevalle tutkimukselle tyypillistä on esittää kuvauksia tapahtumista, henkilöistä tai tilanteista sekä dokumentoida tutkittavasta ilmiöstä kiinnostavia ja keskeisiä piirteitä (Hirsjärvi ym. 2007, 135). Laadullisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään asioita tai ilmiöitä (Kananen 2012, 29–30).

Kvalitatiivisen tutkimuksen erityispiirre on, että tutkimusaiheesta on vähän tietoa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa voidaan myös haluta ilmiöön uusi näkökulma. (Kylmä & Juvakka 2007. 30-31.) Kvalitatiivisen tutkimuksen mielenkiinto kohdistuu todellisuuteen ja sillä halutaan selvittää tutkittavaa ilmiötä tutkimukseen osallistuvien ihmisten näkökulmasta (Kylmä & Juvakka 2007. 23).

Meidän näkökulmanamme oli kysyä suoraan vanhemmilta heidän odotuksiaan isovanhemmilta saatavasta tuesta. Tästä näkökulmasta katsottuna löysimme ainoastaan kvantitatiivisesti, eli määrällisesti, toteutettuja tutkimuksia.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusote on induktiivinen, eli yksityisistä havainnoista edetään yleisiin merkityksiin (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007, 260). Tutkittavasta ilmiöstä, eli tässä ta-

pauksessa vanhempien odotuksista emme löytäneet teoriatietaa, joten lähdimme keräämään kokemusperäistä tietoa, jota analysoimalla pääsimme tutustumaan ilmiön keskeisiin piirteisiin.

4.2 Aineiston keruu ja haastateltavien valinta

Laadullisen tutkimuksen tutkimusaineistoksi soveltuvat monenlaiset asiat. Tutkimusaineistona voi käyttää esimerkiksi esineitä, ihmisen puhetta, kuva- tai tekstiaineistoa ihmisestä, päiväkirjoja, dokumentteja, sanomalehtiä, kirjeitä, valokuvia tai mainoksia. Melko usein aineisto kerätään haastattelemalla ihmistä, jolloin aineisto saadaan ihmisen kokemuksena puheen muodossa (Vilka 2005, 100) ja tällä tavoin (haastattelemalla) toimimme myös meidän tutkimuksessamme. Kun ihmiset kuvaavat omia kokemuksiaan asiasta, niiden avulla voidaan sen jälkeen tehdä erilaisia tulkintoja ja ratkaista arvoituksia. (Vilka 2005, 98).

Keräsimme aineistomme teemahaastatteluna, jossa haastattelimme kolmea vanhempaa kasvotusten. Tällä aineistonkeruumenetelmällä haetaan ymmärrystä tutkittavasta kohteesta eli ilmiöstä (Kananen 2012, 60). Haastattelussa ollaan suoraan, kielellisessä vuorovaikutuksessa haastateltavan henkilön kanssa. Tästä on haastattelun yhteydessä sekä hyviä, että huonoja puolia. Haastattelussa voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti vastaajia myötäillen ja tilanteen edellyttämällä tavalla. Tätä mahdollisuutta ei ole muissa tiedonkeruu muodoissa. Myös vastauksen tulkitseminen on helpompaa, kuin esimerkiksi postikyselyssä. Kun haastateltavat valitaan henkilökohtaisesti, on mahdollista tavoittaa haastateltavat jälkikäteen, jos aineistoa halutaan täydentää. (Hirsjärvi ym. 2007, 199-202.) Haastatteluista kaksi toteutimme haastateltavan kotona ja yksi haastatteluista toteutettiin haastateltavan työympäristössä. Haastateltava sai itse päättää parhaiten sopivan paikan. Tällä tavoin haastateltavalle aiheutui mahdollisimman vähän matkustuskuluja ja samalla vältimme tilanteen, jossa haastateltava ei saapuisi paikalle. Tällainenkin mahdollisuus tulee Hirsjärven ym. (2007, 199-202) mukaan huomioida.

Vaikka haastattelussa vastauksiin on helpompi saada selkeä vastaus, itse haastattelu vie aikaa. Myös haastattelutilanteen suunnittelu haastateltavan rooliin mukautuen vie aikaa. Ongelmana voi myös olla, että haastateltava voi haluta vaieta tietyistä asioista, esimerkiksi sairauksista ja taloudellisesta tilanteesta. Haastateltava voi haluta myös esiintyä esimerkiksi hyvänä kansalaisena tai paljon tietävänä kulttuuripersonana. (Hirsjärvi ym. 2007, 199-202.)

Toteutimme tutkimuksen teemahaastatteluna ja päädyimme tähän siksi, että teemahaastattelu kohdistuu tiettyihin teemoihin, joista haastattelussa keskustellaan. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47-48). Tutkimuksessamme oli neljä teemaa, jotka olivat isovanhemmuus, vanhemmuus, sosiaalinen tuki ja hyvinvointi. Haastattelumme pohjautui näihin teemoihin ja koko keskustelumme haastattelutilanteessa rakentui näiden aiheiden ympärille. Teemahaastattelussa haastattelun aihepiiri on tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys ovat epäselviä (Hirsjärvi ym. 2007, 203; Hirsjärvi & Hurme 2001, 48). Haastattelutilanteessa mukanaamme oli teemahaastattelurunko (LIITE 2), josta pystyimme tarkistamaan, tuliko kaikki sellaiset asiat käsiteltyä, mihin ehdottomasti halusimme jokaiselta haastateltavalta vastauksen, mikä on Vilkan (2005, 102) mukaan tärkeää. Aiheiden käsittelyjärjestyksellä ei kuitenkaan ole merkitystä, ja kysymykset voivat muokkautua haastattelun aikana. Tärkeää on, että haastattelija antaa kaikista teema-alueista oman kuvauksensa. (Vilka 2005, 102)

Teemahaastattelulle olennaista on haastattelun tallentaminen. Kun haastattelu tallennetaan, keskustelu sujuu nopeasti ilman katkoja. Nauhoittamalla saadaan myös säilytettyä olennaisia asioita kommunikaatiotapahtumasta, kuten äänenkäyttö ja tauot, joita ei kirjaamalla pystyisi säilyttämään. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 92). Nauhoitimme haastattelut, jotta pystyimme palaamaan kyseiseen tilanteeseen myöhemmin, purkamaan haastattelut auki ja analysoimaan haastattelut. Kun kysyimme haastateltavilta suostumusta osallistua tutkimukseen, kerroimme, että haastattelut tullaan nauhoittamaan. Haastattelun nauhoittamista korostettiin myös saatekirjeessä (Liite 1) sillä Hirsjärven & Hurmen (2001, 93) mukaan nauhuria voidaan joidenkin haastatteluoppaiden mukaan käyttää vain haastateltavien suostumuksesta.

Hyvän haastattelurungon tekemisellä voidaan parantaa tutkimuksen luotettavuutta. On hyvä miettiä ennalta miten teemoja voidaan haastattelutilanteessa syventää ja pohtia lisäkysymyksiä. Haastattelutilanteessa luotettavuutta voidaan parantaa sillä, että huolehditaan laitteiston kunnosta. Aika-ajoin on hyvä tarkistaa, että laitteessa on virtaa ja se on päällä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 184) Itse haastattelussa yksi meistä, jokainen vuorollaan, oli vastuussa laitteiden toimivuudesta ja siitä, että ne varmasti nauhoittivat koko ajan.

Tutkimukseen valitsimme kolme vanhempaa, joilla on leikki-ikäinen lapsi. Valitsimme haastateltavat Oulun alueelta, jotta välimatkoista ei tullut este haastattelujen toteuttamiselle. Kolmas kriteeri oli, että leikki-ikäisellä lapsella oli vähintään kaksi isovanhempaa elossa. Haastateltavat etsimme

sosiaalista mediaa käyttämällä. Laitoimme haastateltavien etsinnästä ilmoituksen Facebookiin Puskaradio Oulu-sivustolle. Kyseiselle sivustolle ei pääse muita kuin oululaisia ja kohdejoukon valinta oli tarkoituksenmukainen, mikä on laadulliselle tutkimukselle ominaista. (Hirsijärvi ym. 2007, 160; Kylmä & Juvakka 2007. 26).

Facebookin Puskaradio Oulu-sivustolla on jäseniä n. 20 000. Ensin kysyimme mahdollisten haastateltavien kiinnostusta osallistua tutkimukseemme (Liite 3), jonka jälkeen lähetimme tutkimukseen valituille henkilöille saatekirjeen (Liite 1) ja sovimme haastattelulle ajankohdan ja paikan. Haastattelussa riitti, että vain toinen vanhemmista oli paikalla. Esitestasimme haastattelun kohdejoukkoon soveltuvalle koulukaverille. Pääasiassa esitestauksella halusimme tietoon laitteiden toimivuuden, haastattelun keskimääräisen keston, sekä sen, tuleeko kaikki meille tärkeät asiat tietoon. Esitestauksessa tuli myös hyvin ilmi, mikäli jokin kysymys tai käsite, esimerkiksi sosiaalinen tuki, oli vaikeasti ymmärrettävissä ja sitä tulisi avata haastateltavalle enemmän väärinymmärrysten välttämiseksi.

4.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Aineiston analysointimenetelmänä käytimme sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysillä voidaan analysoida sekä suullista, että kirjallista kommunikaatiota, esimerkiksi haastattelua, joka toimi meidän aineistonkeruumenetelmänä. Tässä analysointimenetelmässä aineisto hajoitetaan osiin, käsitteellistetään ja kootaan taas uudelleen, jotta saadaan looginen kokonaisuus. Aineistoa tiivistetään tärkeää tietoa hävittämättä. Tarkoituksena on luoda selkeä sanallinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2012. 108.) Analysoimme aineistoamme sisällönanalyysillä ja etsimme aineistoista samanlaisuuksia ja erilaisuuksia, esim. samanlaisuutta ja erilaisuutta perheiden odo- tuksista saatavasta tuesta tai isovanhempien tuen merkityksestä lapsiperheen hyvinvoinnille.

Tuomi ja Sarajärvi (2012, 91–92) esittävät Laineen kuvauksen laadullisen tutkimuksen analyysin etenemisestä lähes alkuperäisessä muodossaan. Kuvauksessa analyysi etenee vaihe vaiheelta, jossa ensimmäisenä päätetään vahvasti mikä aineistossa on kiinnostavaa. Koska laadullisen tutkimuksen aineistosta löytyy aina paljon kiinnostavia asioita, voi tutkijan olla vaikea rajata tutki- mustaan tarkoituksenmukaisesti. Rajaus on kuitenkin tehtävä, sillä kaikkea kiinnostavaa ei voi tutkia yhden tutkimuksen puitteissa ja tässä kohden onkin pidettävä mielessä tutkimuksen tarkoi- tus ja tutkimustehtävät.

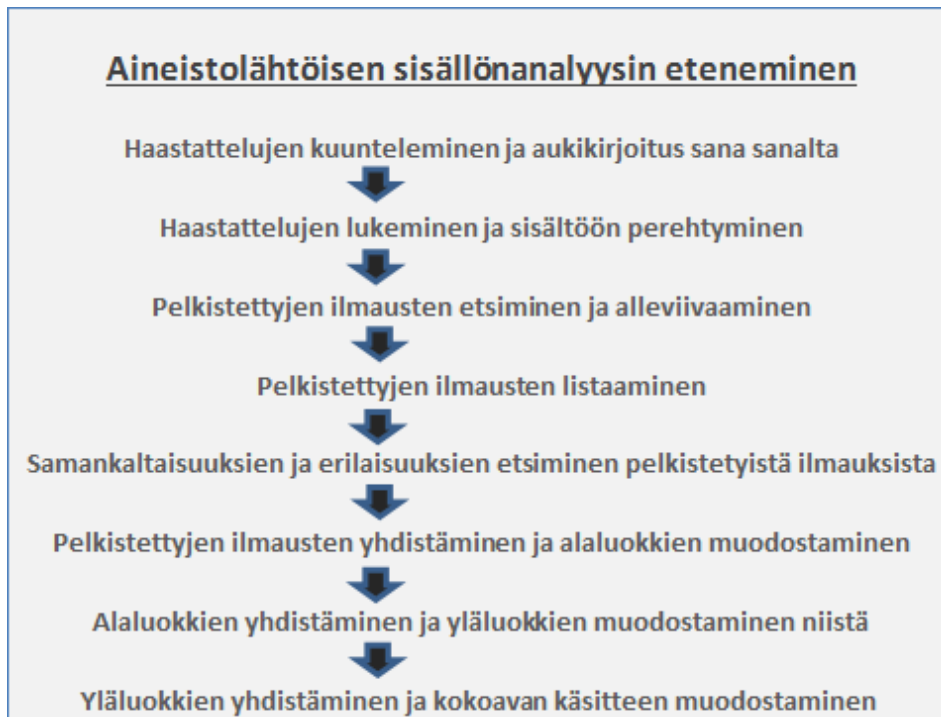
Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kuvata leikki-ikäisen lapsen vanhempien odotuksia isovanhemmilta saamastaan sosiaalisesta tuesta ja sen merkityksestä perheen hyvinvoinnille. Tutkimustehtävinä puolestaan oli selvittää millaisia odotuksia leikki-ikäisen lapsen vanhemmilla on isovanhemmilta saatavaan sosiaaliseen tukeen sekä, mikä merkitys tuen saamisella on leikki-ikäisen lapsen perheen hyvinvoinnille. Pidimme nämä asiat koko ajan mielessämme, jotta tutkitavat asiat pysyivät selkeästi rajattuina ja tutkimuksellemme tarkoituksenmukaisina.

Seuraavaksi käydään aineisto läpi, erotellen ja merkiten ne asiat, jotka sisältyvät tutkijan kiinnostukseen ensimmäisen kohdan mukaisesti. Kaikki muu jätetään kyseisestä tutkimuksesta pois. Merkityt asiat kerätään yhteen ja erilleen muusta aineistosta. Tämän jälkeen tutkija luokittelee, teemoittaa, tyypittelee tms. aineiston ja tämä kohta ymmärretään usein itse analyysiksi. On kuitenkin muistettava ettei luokittelu voi onnistua ellei aiempia kohtia ole toteutunut. (Tuomi & Sarajärvi 2012, 92)

Teemoittelussa painottuu se, mitä kustakin teemasta on sanottu. Kyse on aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaan. Ennen varsinaista teemojen etsimistä, aineisto voidaan ryhmitellä esimerkiksi vastaajan sukupuolen tai iän mukaan. Ideana on löytää tiettyä teemaa kuvaavia näkemyksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2012, 93) Koska toteutimme tutkimuksemme teemahaastatteluna, oli aineiston pilkkominen suhteellisen helppoa, sillä haastattelun teemat olivat jo muodostaneet jäsenyyksen aineistoon.

Aineistomme käsittely alkoi siitä, että kirjoitimme nauhoittamamme haastattelut sana sanalta tekstiksi. Jokainen meistä litteroi yhden haastattelun. Litteroitua eli puhtaaksi kirjoitettua tekstiä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006) syntyi yhteensä 42 sivua. Tämän jälkeen jokainen meistä luki nauhoituksista tekstiksi kirjoitetut haastattelut useaan kertaan läpi. Sen jälkeen teimme haastatteluista alleviivaukset tutkimuksemme kannalta tärkeistä tiedoista. Koska toteutimme haastattelut teemahaastatteluina, oli yhden järkevää teemoitella aineisto niiden teemojen mukaan, mitä olimme miettineet valmiiksi mennessämme haastatteluihin. Kaksi muuta tekivät omat lisäykset teemojen alle tämän jälkeen. Haastattelut teemoiteltiin otsikoiden alle, joita olivat vanhemmuus, isovanhemmuus, sosiaalinen tuki ja hyvinvointi. Sen jälkeen teema sosiaalinen tuki pilkottiin vielä kahteen osaan, joista toinen osio sisälsi saadun tuen ja toinen osio puolestaan kattoi ne odotukset, joita vanhemmilla oli isovanhempia kohtaan sosiaalisesta tuesta puhuttaessa. Litte-

roidusta tekstistä pyrittiin löytämään kaikki tutkimuskysymysten kannalta tärkeät ilmaukset. Sisällönanalyysin etenemisen olemme yksinkertaistaneet kuvioon 1.

KUVIO 1. Kuvaus aineistolähtöisestä sisällönanalyysin yleisestä etenemisestä (Tuomi & Sarajärvi 2012, 109)

Löydetyt alkuperäiset ilmaukset taulukoitiin ja niistä tehtiin pelkistetyt ilmaukset. Pelkistämällä tarkoitetaan aineiston kuvaamisen aloittamista ja se on merkityskokonaisuuksien jäsentämistä eli valmistelemaa tulkintaa, joka on kuvattu kuvioon 2 (Tuomi & Sarajärvi 2012, 103). Pelkistäminen toteutetaan kysymällä aineistolta tutkimustehtävistä muodostuneilla kysymyksillä (Tuomi & Sarajärvi 2012, 101). Laajempi esimerkki alkuperäisestä pelkistämistaulukostamme on liitteenä 4.

ALKUPERÄISILMAUKSET	PELKISTETYT ILMAUKSET
HYVINVOINTI	HYVINVOINTI
VAIKUTUS PERHEEN HYVINVOINTIIN	VAIKUTUS PERHEEN HYVINVOINTIIN
hyvinki tärkeä tuki	tärkeä tuki
merkkää tosi paljon	merkitsee paljon
pystytään luottaa että saahaan apua ja tukea sieltä	luottamus avun ja tuen saantiin
merkitsee paljon, jos ei heitä ois niin	vaikuttaa paljon
pitäis paljon miettiä asioita eri tavalla	korvaamattomia
vaikuttaa ihan hirveästi	vähentää stressiä
korvaamaton, ois tosi rankkaa olla yksin	
vähentää stressiä, vaikuttaa vanhempien stressiin	

KUVIO 2. Alkuperäisilmauksista pelkistettyihin ilmauksiin

5 TUTKIMUSTULOKSET

Haastattelimme kolmea oululaista leikki-ikäisen lapsen äitiä, jotka olivat iältään 23, 33 ja 39 vuotta. Leikki-ikäisen lapsen isovanhemmat olivat iältään 47 - 75 vuotiaita. Isovanhemmista kaikki asuivat Oulussa.

5.1 Vanhempien odotukset isovanhemmilta saatavaan tukeen

Kaikki haastatellut äidit olivat tekemisissä vähintään omiin vanhempiinsa. Kahdella haastatelluista oli läheiset suhteet omiin vanhempiinsa ja yksi kertoi, että olisi tuskin tekemisissä vanhempiinsa ilman lapsia. Suhde puolison vanhempiin oli etäisempi kaikilla. Kaikilla haastateltavilla läheisin suhde oli omaan, eli haastateltavan äitiin. Kaikki **leikki-ikäiset** lapset olivat jollain tasolla tekemisissä isovanhempiensa kanssa, mutta suhteen läheisyys vaihteli paljon isovanhempien välillä.

Kaikilla haastateltavilla yhteistä oli, että he toivoisivat lapselleen/lapsilleen **läheisempää suhdetta** johonkin isovanhempaansa. Selvitimme haastattelussa, saako perhe tarpeeksi tukea isovanhemmilta. Kaikille haastateltaville yhteistä oli, että he olivat todella tai melko tyytyväisiä saamaansa sosiaalisen tuen määrään omalta äidiltään. Jokainen haastateltava toi ilmi, että kaikki isovanhemmat eivät tukeneet perhettä yhtä paljon. Odotuksena olikin, että tukea tulisi kaikilta isovanhemmilta, ei vain yhdeltä.

“Tietenki toivois että ois niinku toisiinku isovanhempiin vähän läheisemmät välit, mutta onneksi on kuitenkin toisiin.”

Yleisesti toivottiin isovanhemmilta oma-aloitteisuutta. Eräs haastateltavista toi esille myös sen, että toivoisi tasapuolisuutta lastenlasten kohtelussa. Yhden haastateltavan vanhemmalla oli puolestaan itsellä niin nuoria lapsia, että he veivät suurimman huomion ja haastateltava toivoikin, että aikaa riittäisi myös lapsenlapsille.

“Tuntu että mejän lapset jää vähän niinku kakkoseksi... Joskus tulee sellanen, että hmm eikös meidän lapset nyt saa tulla?”

Odotuksissa taloudelliseen tukeen ei löytynyt yhtäläisyyksiä. Yksi haastateltavista kertoi perheen saavan taloudellista tukea monessa muodossa, toinen sanoi, että haluaa tulla toimeen omillaan eikä odota taloudellista tukea. Kolmas haastateltavista puolestaan toivoi perheelleen enemmän taloudellista tukea.

“Ois sillee kiva kun ne ostais vaikka jottai ulkopukuja.”

Erään haastateltavan äiti hoiti lapsenlastaan päivittäin, joten enempää **lastenhoitoapua** hän ei toivonut. Toisella lastenhoitoapua tuli paljon ja hän luotti, että aina tarvittaessa isovanhemmat auttavat. Kolmannen haastateltavan perhe toivoi enemmän lastenhoitoapua. Hän kertoi että olisi kiva jos isovanhemmat vierailisivat lastenlasten luona useammin, jolloin perheen äiti pääsisi nukumaan ilman huolta lapsista. Toiveissa oli myös, että isovanhemmat voisivat käyttää leikki-ikäisiä enemmän esimerkiksi uimassa, luistelemassa tai hiihtämässä. Lisäksi kolmas haastateltava toivoi, että molemmat lapset voisivat olla yhtäaikaan mummolassa hoidossa, jolloin aikaa tulisi myös parisuhteelle. Kaikille haastateltaville yhteistä olikin, että parisuhteelle ei ole koskaan liikaa aikaa.

Kaikki haastateltavat pitivät isovanhempien läsnäoloa tärkeänä. Suurimpana odotuksena nousikin esiin, että leikki-ikäisellä olisi tai kehittyisi **läheinen ja hyvä suhde** kaikkiin isovanhempiinsa. Haastateltava, joka sai vähiten tukea, toivoi sosiaalista tukea eniten kaikilla osa-alueilla. Kaksi muuta, joiden perhe sai isovanhemmilta paljon tukea, eivät odottaneet saavansa tukea yhtä paljon kuin kolmas haastateltava. Kaikkia sosiaalisen tuen muotoja toivottiin ja odotettiin, mutta suurimmaksi odotuksen kohteeksi nousi **instrumentaalinen tuki** kuten lastenhoitoapu ja taloudellinen tuki.

5.2 Isovanhemmilta saatavan tuen merkitys lapsiperheen hyvinvoinnille

Haastatteluissa kartoitimme emotionaalisen, instrumentaalisen ja tiedollisen tuen muotoja. Avasimme haastateltaville termien merkityksen ja kerroimme jokaisesta esimerkkejä. Esimerkkien pohjalta haastateltavan oli helpompi ymmärtää tuen eri muodot.

Kaikki haastateltavat kokivat, että isovanhempien tuella on **suuri merkitys** koko perheen hyvinvoinnille. Kaikki haastateltavat kertoivat siitä, kuinka merkitsevää isovanhemmilta saatu tuki on.

“Hyvinki tärkeä tuki”,

“Vaikuttaa kyllä ihan hirveästi.”,

“On se tosi iso rikkaus että on isovanhemmat elossa.”

Kahdella kolmesta haastateltavasta isovanhemmat olivat tekemisissä perheen kanssa lähes päivittäin, mikä koettiin perheen hyvinvointia tukevana asiana. Isovanhemmat vierailivat usein lastensa kotona ja pitivät yhteyttä lisäksi puhelimitse. Yhdellä haastateltavasta isovanhemmat olivat tekemisissä suhteellisen vähän, mutta puhelimitse pidettiin yhteyttä toisen puolen isovanhempien kanssa muutaman viikon välein. Tämä perhe ei saanut isovanhemmiltaan juurikaan sosiaalista tukea. Siitä huolimatta perhe koki, että isovanhemmat ovat tärkeitä ja vaikuttavat koko perheen hyvinvointiin positiivisesti. Tällä perheellä odotukset olivat suuremmat kuin heillä, jotka saivat paljon tukea. Kokemukset siitä, miten tuki vaikuttaa perheen hyvinvointiin, olivat myös vähäsanaisemmat kuin heillä jotka saivat tukea paljon. Se vähäinenkin tuki, mitä perhe sai, vaikutti kuitenkin **positiivisesti**. Kaksi kolmesta haastateltavasta kertoikin isovanhempien olevan korvaamattomia perheenjäseniä.

“Positiivisesti vaikuttaa. ”

“Ollu kyllä ihan korvaamaton kyllä. ”

“varsinki ku sairastellu se pienempi lapsi niin äiti on ollu koko ajan siinä, korvaamaton. ”

Sana **luottamus** nousi monessa kohtaa esille. Yksi haastateltavista kertoi, että luottaa siihen, että saa vanhemmiltaan apua, tukea ja turvaa milloin vain. Toinen kertoi luottavansa siihen, että jos taloudellisesti menisi huonommin, saisi hän vanhemmiltaan siihen apua. Hän lisäsi myös luottavansa siihenkin, että saa lastenhoitoapua tarvittaessa. Haastateltava luotti myös siihen, että jos itselle tulisi ongelmia, niin apua olisi saatavilla isovanhemmilta. Yksi haastateltavasta ei tuonut luottamusta esille.

“Voin niinku luottaa omiin vanhempiin että mää aina saan sieltä apua tukea ja turvaa ja uskallan sitä kysyä.”

“Pystytään luottaa että jos meillä tulee ittellä jotaki ongelmaa nii me saahaan niinku apua ja tukea sieltä.”

Tutkimustuloksista ilmeni, että perheille on tärkeää se, että isovanhemmat asuvat lähellä ja pysyvät siten käymään perheen kodissa usein ja auttamaan perhettä arjessa. Lisäksi koettiin, että isovanhemmilta saa tarvittaessa **ymmärrystä**. Yksi haastateltavista ei hyötynyt paljoa siitä, että isovanhemmat asuivat lähellä. Ainut hyöty oli, että isovanhempi voi tulla yllättäen käymään esimerkiksi töiden lomassa, ja tällöin vanhempi voi käyttää tämän ajan levähtämiseen. Kaikilla haastateltavilla jotkut isovanhemmista asuivat lähellä perhettä.

“On kyllä oikeesti tosi iso apu ja ku ne on niinku lähellä ja saa sitä apua.”

“On apua tarjolla sitte ja jos miehellä palaverit venny nii se voi soittaa että voittako hakia lapset päiväkodista ja kattoo sitte sen aikaa että hän tulee palaverista, että kyllä se on niinku aika tärkeä osa.”

“Saattaa niiku tunnin kans käyä tässä ja mää monesti nukun iha puhtaasti sen ku se on tässä että se on monesti niiku pelastus ollu.”

Yhteneväisyyttä haastatteluissa oli se, että kaikki haastateltavat kertoivat enemmän omista vanhemmistaan kuin puolison vanhemmista. Molempien vanhemmista puhuttiin, mutta omat vanhemmat olivat selvästi isommassa roolissa perheen arjessa kuin puolison vanhemmat. Kaikkien isovanhempien rooli koettiin kuitenkin yhtä tärkeiksi.

Kaikissa haastatteluissa tuli jollakin tavalla esille kasvatusasiat. Yhdellä haastateltavasta isovanhemmat puuttuivat kasvatusasioihin paljonkin ja antoivat neuvoja siinä. Perhe ei kokenut tätä positiiviseksi asiaksi. Kahdessa muussa perheessä kasvatusasioihin ei puututtu, mikä taas koettiin positiivisena asiana. *“Tulee se kunnioittaminen perhettä kohtaan”* kertoo yksi haastateltavasta.

Tutkimustuloksista ilmeni, että isovanhempien tuella on **myönteinen vaikutus vanhempien stressitasoon**. Perheille on tärkeää, että isovanhemmat ovat auttamassa ja heiltä saa tukea, koska se vaikuttaa stressitasoon ja kun stressiä ei ole vanhemmilla koko ajan paljon, niin silloin vanhemmillakin riittää voimavaroja enemmän hoitaa lapsiaan ja muita askareitaan. Yksi haastateltavasta kertoi stressin lievittyvän myös siitä, kun tietää, että äiti on terveysalan asiantuntija. Haastateltavaa helpottaa oman äidin apu ja rohkaisu lapsenlapsen ollessa sairas.

“Se niinku helepottaa sitä omaa stressaamistasoa aika kovasti että voi luottaa.”, “No se niinku just että se tavallaan se meidän vanhempien stressitaso ku me pystytään luottaa että jos meillä tulee itellä jotaki ongelmaa nii me saahaan niinku apua ja tukea sieltä.”

Haastateltavat kertoivat tärkeimmiksi tuen muodoiksi **lastenhoidon, isovanhempien läsnäole-**
misen sekä yhdessä olemisen lastenlasten kanssa. Lastenhoito koettiin tärkeimmäksi perheessä, jossa lapsi sairasti paljon eikä lasta voinut ajatellakaan päiväkotiin vietäväksi. Toisessa-kin perheessä tuli ilmi lapsen runsas sairastelu, mutta tässä tilanteessa isovanhemmilta ei saatu lastenhoitoapua.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksessa halusimme saada vastaukset seuraaviin tutkimustehtäviin: Millaisia odotuksia leikki-ikäisen lapsen vanhemmilla on isovanhemmilta saatavaan sosiaaliseen tukeen ja mikä merkitys tuen saamisella on leikki-ikäisen lapsen perheelle. Tutkimuksessamme mukana olleista perheistä kaksi sai paljon tukea isovanhemmilta ja yksi perhe sai tukea vähemmän. Itse odotuksia ei perheiltä paljon tullut, mikä voisi johtua siitä, että tutkittavia oli vähän sekä siitä, että kaksi kolmesta tutkittavasta sai jo paljon tukea ja näin ollen odotuksia oli vähemmän. Perheellä, joka sai tukea vähemmän, oli selvästi enemmän odotuksia kuin kahdella muulla.

Kaikissa haastatteluissa haastateltavat kertoivat enemmän omista vanhemmistaan kuin puolison vanhemmista. Molemmista puhuttiin, mutta omat vanhemmat olivat selvästi isommassa roolissa kuin puolison. Juhelankin (2006, viitattu 27.1.2015) tutkimuksessa äidin puoleiset isovanhemmat, ja yleensäkin äidinäiti, antoi enemmän sosiaalista tukea kuin isän puoleiset isovanhemmat. Mielestämme tämä voisi johtua siitä, että omat vanhemmat ovat tutumpia, heille on helpompi puhua ja pyytää apua kuin puolison vanhemmilta. Tähän voisi myös vaikuttaa se, että kaikki haastateltavamme olivat sattumalta äitejä, emmekä tämän vuoksi saaneet yhtään isän näkökulmaa, jolloin isän puoleisten isovanhempien rooli voisi korostua eritavalla.

Odotuksissa nousikin esille, että perheet haluaisivat tukea kaikilta isovanhemmilta, ei ainoastaan äidinpuolen isovanhemmilta. Suurimpana odotuksena oli toive, että lapsille kehittyisi lämmin ja läheinen väli kaikkiin isovanhempiin. Toisena suurena odotuksena oli, että isovanhemmat kohtelisivat lapsenlapsiaan tasapuolisesti.

Isovanhempien antamalla tuella on suuri merkitys erityisesti pikkulapsiperheissä, joissa kaikilla ei ole välttämättä ystäviä tai kunnallista apua, mistä perhe saisi voimavaroja. Tällöin isovanhemmat toimivat perheen voimavarojen kasvattajana. (Ijäs 2004, 58.) Suurena apuna isovanhemmat ovat myös tilanteessa, jossa pikkulapsiperheen arki on kiireistä ja lasten vanhemmilla voi olla työpaineita. Kaiken tämän lisäksi vanhemmilla voi jäädä yönet lyhyeksi ja heidän keskinäinen parisuhhteensa jäädä vähemmälle huomiolle. (Ijäs, 2004, 61; Rotkirch ym. 2010, 6.) Samoja havaintoja saimme omassa tutkimuksessamme. Eräs haastateltavista kertoi olevansa viikot poissa kotoa työtehtävissä, jolloin isovanhemmista haastateltavan mukaan on erittäin suuri apu perheen arjen pyörittämisessä. Toinen haastateltavista opiskeli päivät ja haastateltavan äiti hoiti tämän ajan

haastateltavan lapsia. Kolmas puolestaan kertoi hyödyntävänsä lastensa isovanhempien vierailua nukkumalla sen ajan kunnolla, ilman vastuuta lapsista. Tutkimuksessamme haastateltavat toivat siis ilmi pikkulapsiperheen arjen kiireisyyden, mitä Ijäs (2004) ja Rotkirch ym. (2010) ovat kuvanneet. Heidän mukaansa vanhempien parisuhde voi jäädä vähemmälle huomiolle ja tämä seikka korostuikin tutkimuksessamme.

Juhela on tutkinut kvantitatiivisessa Pro gradu- tutkielmassaan lapsiperheen arjessa selviytymistä ja lapsiperheiden isovanhemmilta saamaa sosiaalista tukea lapsiperheen vanhempien näkökulmasta. Juhelan tutkimuksessa selvisi, että sosiaalisen tuen muodoista isovanhemmilta saatiin eniten emotionaalista tukea. (2006, viitattu 27.1.2015.) Meidän tutkimuksessamme puolestaan korostui instrumentaalinen tuki eli esimerkiksi lastenhoitoapu mutta myös emotionaalista tukea pidettiin erittäin tärkeänä.

Isovanhemmat ovat valtavan suuri voimavara perheen arjessa. Heidän antamallaan tuella on erittäin suuri merkitys koko perheen hyvinvoinnille. Isovanhemmat ja heidän antama sosiaalinen tuki merkitsevät paljon perheille ja heidän tukensa on tärkeää. Isovanhemmat koetaan tärkeinä tuenantajina. Tutkimuksessamme tuli esille, että isovanhempien olemassaolo ja heidän antamansa tuki on korvaamatonta. Sana korvaamaton kertoo mielestämme paljon siitä, kuinka merkitseviä isovanhemmat ovat perheille. Kukaan muu ei voi korvata isovanhempien roolia.

Tutkimustuloksistamme voisi päätellä, että perheet, jotka saivat sosiaalista tukea isovanhemmiltaan paljon, luottivat isovanhempiin siinä, että he auttavat aina tarvittaessa. Tutkimuksessamme perheet, jotka saivat isovanhemmiltaan sosiaalista tukea, olivat tiiviisti tekemisissä isovanhempien kanssa. Sekä heidän, että isovanhempien ja lastenlasten keskinäinen kanssakäyminen oli lämmintä ja avointa. Yksi haastateltavista ei puhunut luottamuksesta isovanhempiin, mikä voisi johtua siitä, että perhe ei ollut paljoa tekemisissä isovanhempiensa kanssa eikä perhe saanut heiltä paljon tukea.

Tutkimuksestamme selvisi, että haastattelemamme lapsiperheet eivät halunneet isovanhempien puuttuvan perheen kasvatuseriaatteisiin. Tutkimuksessamme mukana olleet kertoivat, että kun isovanhemmat eivät puutu kasvatuseriaatteisiin, se kertoo heidän kunnioittamisesta perhettä kohtaan. Myös Kumpula (2009, 75) kertoo teoksessaan että isovanhempien on tärkeä kunnioittaa perheen tapoja eikä heidän tulisi puuttua vanhempien kasvatuseriaatteisiin.

Kekki on tutkinut opinnäytetyössään isovanhemmuutta vanhemmuuden tukena ja yhtenä tavoitteena oli selvittää isovanhempien tuoma sosiaalinen tukea lapsiperheille määrällisen tutkimuksen avulla. Kekin tutkimuksessa sosiaalisen tuen määrän oli kokenut riittäväksi 68 prosenttia vastaajista. (2008, viitattu 27.1.2015.) Meidän tutkimuksessamme kaksi kolmesta vastaajasta kertoi sosiaalisen tuen olevan riittävää. Tutkimustuloksissamme on siis yhteistä, että prosentuaalisesti suurempi osa on tyytyväinen saatuun tukeen, mutta kaikki vastaajat eivät ole tyytyväisiä saamaansa tukeen.

7 POHDINTA

Opinnäytetyömme aihe on erittäin tärkeä ja ajankohtainen, sillä lapsiperheen arki on usein kiireistä ja raskasta. Jotta koko perhe voisi paremmin, on isovanhemmilla tärkeä tehtävä olla tukemassa perhettä ja olla vaikuttamassa koko perheen arjen voimavaroihin. Uusi, tämän päivän tutkimustieto, on tärkeää koska nykyajan isovanhemmat elävät pitempään ja ovat terveempiä kuin ennen. Mielenkiintomme perheiden odotusten tutkimiseen lähti siitä, että emme löytäneet tutkimustietoa odotuksista. Siitä, millaista tukea perhe isovanhemmilta saa, löysimme puolestaan hyvin tietoa. Meitä kiinnosti myös se onko isovanhemmilta saatu tuki sellaista mitä perheet kaipaavat ja millainen vaikutus saadulla tuella on koko perheen hyvinvointiin.

Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, minkälaista sosiaalista tukea leikki-ikäisten vanhemmat odottavat saavansa isovanhemmilta. Opinnäytetyömme tavoitteena oli myös laajentaa omaa käsitystämme tietoperustassa käsiteltävistä asioista. Tavoitteisiin pääsimme hyvin. Tiedämme nyt enemmän isovanhemmudesta ja sen muuttumisesta ajan kuluessa, ymmärrämme mitä on vanhemmuus ja kuinka leikki-ikäinen lapsi määritellään. Myös sosiaalinen tuki tuli käsitteenä tutuksi. Tuotimme tutkimuksella tietoa leikki-ikäisten lasten vanhempien odotuksista isovanhemmilta saatavasta tuesta sekä kartoitimme tuen merkitystä koko perheen hyvinvointiin.

Opinnäytetyötä tehdessämme opimme paljon uutta tutkimuksen tekemisen eri vaiheista, haastattelun suunnittelusta ja sen toteuttamisesta, tutkimuksen tulosten analysoimisesta ja tulosten tarkastelusta. Työn tekeminen opetti kurinalaisuutta kirjallisen työn toteuttamisessa ja kirjallisen työn ohjeiden noudattamisessa.

Teimme opinnäytetyön kolmestaan ja koimme, että siitä oli sekä hyötyä että haittaa pitkässä prosessissa. Oli haastavaa järjestää yhteistä aikaa opinnäytetyön tekemiseen, koska olimme kaikki erilaisissa elämäntilanteissa. Myös aikatauluttaminen, siinä pysyminen ja tehtävien jakaminen tasapuolisesti oli välillä haastavaa. Se, että pystyimme vaihtamaan ajatuksia sekä korjailemaan toisen ajatusvirheitä yhdessä, oli palkitsevaa. Yksi opinnäytetyön haasteista oli luotettavien lähteiden etsiminen. Lisäksi tietoperustan lähteistä osa on jo melko vanhoja, sillä aiheista ei tuoreempia lähteitä löytynyt. Ajattelimme kuitenkin, ettei tämä haittaa, sillä tutkimuksemme käsitteet ovat sellaisia, joiden määritelmä ei ole ajan kuluessa muuttunut.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Validiteetti, eli se, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu ja reliabiliteetti, eli tutkimustulosten toistettavuus (Tuomi & Sarajärvi 2012, 136.) ovat tutkimuksen luotettavuuden arviointimenetelmiä. Ne on suunniteltu alkuperäisesti määrällisen tutkimuksen arviointiin, mutta jotkut tutkijat hyväksyvät ne myös laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa. (Kylmä & Juvakka 2007, 127; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Me koimme, että laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerit, joista Kylmä ja Juvakka (2007, 127–129) sekä Tuomi ja Sarajärvi (2012, 138–139) kertoivat, sopivat paremmin meidän tutkimuksen luotettavuuden arviointiin, joten arvioimme tutkimuksen luotettavuutta näillä kriteereillä. Kriteerit ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys (Kylmä & Juvakka 2007, 127).

Uskottavuus on tutkimuksen ja tutkimuksen tulosten uskottavuutta sekä sen osoittamista tutkimuksessa. Tekijöiden tuleekin siis varmistaa, että tutkimustulokset vastaavat tutkittavien henkilöiden käsityksiä tutkimuskohteesta. (Kylmä & Juvakka 2007, 128; Tuomi & Sarajärvi 2012, 138). Tutkimukseen osallistuneita henkilöitä tulisi myös kuvata riittävän laajasti (Tuomi & Sarajärvi 2012, 138). Uskottavuutta voidaan vahvistaa, jos tutkimukseen osallistuvien kanssa keskustellaan tuloksista tutkimuksen eri vaiheissa. Toinen vaihtoehto olisi keskustella sellaisen henkilön kanssa tuloksista ja tutkimusprosessista, joka tutkivat samaa aihetta. (Kylmä & Juvakka 2007, 128.) Tutkimukseen osallistuneiden kanssa emme ole keskustelleet tutkimustuloksista. Meidän uskottavuutemme onkin vahvistunut siinä, että me teimme työn ryhmässä. Kun keskustelimme toistemme kanssa, oli mahdollista, että yhdellä oli hieman eriävä näkemys siihen, mitä tutkittava mahtoi tarkoittaa. Tuloksista keskustellessa tulikin ajateltua asiaa useammasta eri näkökulmasta.

Kun arvioidaan tekijöiden vaikuttavuutta tutkimusprosessiin, ryhmässä tekeminen vaikutti tutkimustulosten analysointiin positiivisesti, mitä tulee miettiä reflektiivisyydessä. Kylmä ja Juvakka (2007, 129.) toteavat reflektiivisyyden edellyttävän sitä, että tutkijan tulee olla tietoinen omista kyvyistään ja lähtökohdista tutkimuksen tekijänä. Jokainen meistä saikin samat tiedot kursseilta, joilla olemme olleet. Näin ollen jokaisella oli tiedossa samat asiat ja jokainen lähti tiedoiltaan samalta viivalta tutkimuksen tekijänä, emmekä tavoitelleet liian suuria asioita. Kielellisesti ja tietoteknisiltä taidoiltaan jokaisella oli oma lähtötasonsa, mutta ryhmässä tekeminen on mahdollistanut jokaisella osa-alueella kehittymisen ja parhaan mahdollisen lopputuloksen.

Kylmän ja Juvakan mukaan vahvistettavuus on osa koko tutkimusprosessia. Vahvistettavuus edellyttää, että toinen tutkija pystyy seuraamaan prosessin etenemistä pääpiirteissään ja muistiinpanoja esimerkiksi haastattelutilanteesta tulee hyödyntää raporttia kirjoittaessa. Tutkimuspäiväkirjan tekeminen olisi laadullisessa tutkimuksessa hyvä, sillä usein laadullinen tutkimus pohjautuu avoimeen suunnitelmaan ja selkeytyy vasta tutkimuksen edetessä. (2007, 129.) Me emme ole tehneet tutkimuspäiväkirjaa ja jälkepäin ajateltuna se olisi varmasti ollut hyvä, sillä meidän aiheemme on elänyt tutkimusta tehdessä paljon. Teimme kuitenkin aikataulusuunnitelman, jossa pysyimme melko hyvin ja käytimme työn tekemisessä ohjelmaa jolla näki toisen tekemät muutokset heti ja näin kaikki pysyivät ajan tasalla työn etenemisen suhteen.

Vahvistettavuudessa on myös ristiriitoja, sillä jokainen tutkija voi tehdä omanlaisensa tulkinnan, vaikka aineisto olisi sama. Tämä kuitenkin hyväksytään laadullisessa tutkimuksessa. Jos tutkijat päätyvät erilaisiin tulkintoihin, se ei ole merkki ongelmasta luotettavuuden suhteen, koska erilaiset tulkinnat lisäävät ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Tuomen ja Sarajärven (2012, 139.) mukaan aineisto tulee kuitenkin esittää tarpeeksi ymmärrettävästi, jotta lukija pystyy seuraamaan miten tutkija on päätenyt kyseiseen tulokseen, vaikka oma tulkinta olisi-kin erilainen.

Viimeinen luotettavuuskriteeri on siirrettävyys. Siirrettävyys on sitä, että tutkimuksen tulokset on mahdollista siirtää muihin vastaaviin konteksteihin (Kylmä & Juvakka 2007, 129; Tuomi & Sarajärvi 2012, 137). Tulosten siirrettävyyttä voidaan arvioida esimerkiksi silloin, kun tekijä on antanut tarpeeksi kattavasti kuvailevaa tietoa tutkimukseen osallistuvista (Kylmä & Juvakka 2007, 129). Olemmekin kuvanneet tutkittavat tarkasti, mutta kuitenkin niin, että heidän henkilöllisyytensä ei voi käydä tutkimuksesta ilmi.

7.2 Tutkimuksen eettisyys

Lähtökohtana on, että tutkijaa koskevat kaikki samat eettiset periaatteet, arvot ja normit kuin ketä tahansa muuta ihmistä. Moraalisesti hänen täytyy toimia kuten kenen tahansa kansalaisen. Tutkija joutuu kuitenkin joissain tilanteissa soveltamaan yleisiä eettisiä periaatteita, jotta hän saa työssä tehtyä. (Pietarinen 2002, 58)

Pietarinen (2002, 60) on tiivistänyt eettiset vaatimukset kahdeksan ohjeen listaksi, joka antaa hyvän pohdintaperustan tutkimuksen eettisyyteen. Ensimmäiseksi tutkijan on oltava kiinnostunut aiheestaan aidosti ja hänellä täytyy olla halu tuottaa uutta informaatiota. Tutkimuksessamme huomioimme tämän heti alussa valitsemalla sellaisen aiheen, joka kiinnosti meitä kaikkia kolmea tutkijaa. Tällä tavoin tutkimuksen tekeminen oli kaikille mielekästä.

Toisena vaatimuksena Pietarinen (2002, 60) esittää tunnollisuuden vaatimuksen, jonka mukaan tutkijan on paneuduttava aiheeseensa huolella ja perusteellisesti, jotta hankittu tieto olisi mahdollisimman luotettavaa. Tämä on verrattavissa Kvalen (1996, 111) käsitykseen todentamisesta, jonka mukaan tutkijan etiikkaan kuuluu tiedon esittäminen niin varmana kuin mahdollista. Tämä toteutui tutkimuksessamme siinä, että kokosimme aiheestamme kattavan tietoperustan, sekä etsimme muita aiheeseemme liittyviä tutkimuksia.

Kolmantena Pietarinen tuo ilmi vaaran eliminoimisen vaatimuksen, jonka mukaan sellaista tutkimusta ei tulisi tehdä, joka tuottaa kohtuutonta vahinkoa tutkittavalle, tutkijoille, muille ihmisille tai ympäristölle. Aihetta valitessamme pohdimme sen, että aiheemme on tutkimuskelpoinen, eikä tuota vahinkoa kenellekään.

Seuraavat eettiset periaatteet ovat rehellisyyden vaatimus sekä julkaisutoiminnan eettinen vaatimus. Rehellisyyden vaatimuksen mukaan tutkija ei saa syyllistyä tutkimuksessaan vilppiin. (Pietarinen 2002, 65) Vilppiä on esimerkiksi plagiointi eli luvaton toisen aineiston lainaaminen, tulosten sepittäminen, tulosten väärentäminen tai yleistäminen (Hirsjärvi ym. 2007, 26; Pietarinen 2002, 65). Julkaisutoiminnan eettisen vaatimuksen mukaan tiedon välittämisessä on käytettävä hyvää tieteellistä käytäntöä ja noudattaa rehellisyyden vaatimusta (Pietarinen 2002, 65). Tutkimuksessamme esitimme saadut tutkimustulokset sellaisenaan, niihin mitään lisäämättä. Teksti- ja lähdeviitteet olemme merkinneet asiallisesti annettujen opinnäytetyön ohjeiden mukaan. Kuudenneksi Pietarinen (2002, 67) kertoo sosiaalisen vastuun vaatimuksen. Tämä eettinen periaate on läheisessä yhteydessä edellä kerrottuun julkaisutoiminnan etiikkaan. Parhaiten tutkija voi vaikuttaa tähän oikaisemalla virheelliset käsitykset tutkimastaan tiedosta sekä osallistua julkiseen keskusteluun.

Pietarisen (2002, 68) listalla seitsemäntenä on ammatinharjoituksen edistäminen, joka tarkoittaa sitä, että tutkijan tulee toimia niin, että toimintatavat edistävät tutkimuksen tekemistä. Tähän pyrimme, sillä että suunnittelimme ryhmässä aikataulun ja työnjaon, jonka mukaan etenimme tutki-

musta tehdessämme. Viimeisimpänä eettisenä ohjeena on työryhmän arvostus, eli toisia tutkijoita pitäisi arvostaa, eikä vähätellä. (Pietarinen 2002, 68; Hirsjärvi ym. 2007, 27; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 225.)

Itse tutkimuksen valmisteluun ja sen toteuttamiseen liittyy myös useita eettisiä periaatteita, jotka tutkijan on huomioitava. Tutkimuksen eettisinä ajatuksina on saada haastateltavan suostumus ja varmistaa luottamuksellisuus. Suostumuksen kysyimme etukäteen haastateltavilta ja lähetimme heille saatekirjeet, joissa kerroimme tutkimuksen sisällöstä, siitä keitä me olemme, mihin tutkimuksen teemme ja käsitelimme kirjeessä myös luottamusasiat eli sen, ettei haastateltavan nimi ja henkilöllisyys voi missään vaiheessa tutkimusta tai sen jälkeen paljastua kenellekään muulle kuin tutkijoille. (Kvale 1996, 111; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 219, 221.)

Tutkittavalle kerroimme myös, että aineistot tulemme hävittämään heti kun emme sitä enää tarvitse tutkimuksen vuoksi. Tutkimussuunnitelman eräs eettinen näkökulma on myös se, että harkitsemme etukäteen tutkittavalle mahdollisesti aiheutuvia seurauksia. Eräs esimerkki tästä on se että pyrimme tekemään haastattelut haastateltavan kotona, tai jossain muussa haastateltavalle parhaiten sopivassa paikassa, jotta haastateltavalle koitui mahdollisimman vähän matkustuskuluja.

7.3 Jatkotutkimusaiheet

Tutkimuksemme tulokset antavat tietoa siitä, millaisia odotuksia leikki-ikäisen lapsen vanhemmillä on isovanhemmilta saatavaan sosiaaliseen tukeen sekä tietoa siitä, mikä merkitys tuen saamisella on leikki-ikäisen lapsen perheen hyvinvoinnille. Tekemämme tutkimus on laadullinen tutkimus ja laadullisessa tutkimuksessa otanta on pieni. Tulevaisuudessa voisi tutkia samoja tutkimuskysymyksiä suuremmalla otannalla ja kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimusotteella. Tutkimuksemme antaa suuntaa sille, millaisia odotuksia lapsiperheellä on ja miten saatu tuki vaikuttaa perheen hyvinvointiin. Jatkossa voisi tutkia odotuksia tarkemmin.

Lisäksi jatkotutkimuksessa voisi tehdä vertailuja siitä miten eri taustatekijät kuten välimatka tai isovanhempien ikä vaikuttavat perheen odotuksiin isovanhemmilta saatavaan tukeen. Jatkotutkimusaiheita voisivat olla myös vastasyntyneen lapsen vanhempien odotukset isovanhempien tarjoamaan sosiaaliseen tukeen. Siinä voisi tutkia sitä, millaista tukea ja kuinka paljon tuoret

vanhemmat haluaisivat saada isovanhemmiltaan. Myös sitä, millaisia odotuksia esimerkiksi murrosikäisen lapsen vanhemmilla on, voisi tutkia. Jatkotutkimusaiheeksi sopisi myös lasten odotuksia siitä, millaista tukea he odottaisivat tai haluaisivat saada isovanhemmiltaan ja millainen tuki olisi hyödyksi koko perheen hyvinvoinnille.

Tutkimuksessamme kaikki haastateltavat olivat naisia ja tämä saattoi olla osasy s siihen, miksi äidinpuoleiset isovanhemmat korostuivat haastatteluissamme enemmän, kuin isänpuoleiset isovanhemmat. Jatkotutkimusaiheena voisikin olla tutkimus, jossa tutkitaan samaa asiaa, mutta haastateltavana toimisi isä tai vaihtoehtoisesti molempia vanhempia haastateltaisiin samanaikaisesti tai erikseen.

LÄHTEET

Anttila, R., Eronen, S., Kallio, M., Kanninen, K., Kauppinen, L., Paavilainen, P. & Salo, S. 2007. Persoona 2 - Kehityspsykologia. 3.-6., uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy

Brazelton, T. 1992. Käännekohtia - Lapsen kehitys vauvasta kouluikään. Suom. M. Haapio. Helsinki: Otava.

Dieckmann M. 2002. Ikiomat isovanhemmat. Kokemus. Viisautta. Elämäntaito. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Fågel, S. & Rotkirch A. 2010. Mitä lastenlasten kanssa tehdään? Teoksessa S. Fågel., A. Rotkirch, & I. Söderling. (toim.) Farkkumummoja ja pehmovaareja- uusia ikkunoita isovanhemmukseen. Väestöliitto. Helsinki: VI-markkinointi Oy. 80–97.

Helminen, M. 2001. Vanhemmuuden roolikartan käyttökokeuksia. Teoksessa Rautiainen, M. (toim.) Vanhemmuuden roolikartta. Syvennä ja sovelle. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. 58–63.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja Kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.

Ijäs, K. 2004. Isovanhemmat muutosten keskellä. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Janouch, K. 2005. Lasten kanssa. Odotusajasta murrosikään. Suom. E. Lustig. Helsinki: Otava.

Juhela, T. 2006. Isovanhempien antama tuki ja lapsiperheen arjessa selviytyminen. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro gradu – tutkielma. Viitattu 23.8.2014. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/93803/gradu01308.pdf?sequence=1>

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus Opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Tampereen Yliopistopaino Oy. Juvenes Print.
Keckman, A. Luento, syksy 2013. Tekijän hallussa.

Kekki, P. 2008. Isovanhemmuus vanhemmuuden tukena. Sosiaalisen tuen kokemuksia lahtelaisissa lapsiperheissä. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 27.1.2015.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Lahti2008/03fa19_Lahti_Kekki_2008.pdf.pdf

Kekkonen, M. 2001. Vanhemmuuden roolikartta ja elämäkerrallisuus. Teoksessa Rautiainen, M. Vanhemmuuden roolikartta. Syvennä ja sovelle. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. 97–101.

Kinnunen, S. 2014. Isovanhemmuuden aika. Helsinki. Kirjapaja Oy.

Kristeri, I. 1999. Näe minut: vanhemmuus ja lapsen kohtaaminen. Hämeenlinna: Karisto Oy

Kumpula, S. 2009. Isovanhemmuuden merkityksestä. Teoksessa S. Fågel., A. Rotkirch, & I. Söderling. (toim.) Farkkumummoja ja pehmoaareja - uusia ikkunoita isovanhemmuuteen. Väestöliitto. Helsinki: VI-markkinointi Oy. 73–79.

Kumpusalo, E. 1991. Sosiaali- ja terveyshallitus. Raportteja 8/1991. Sosiaalinen tuki, huolenpito ja terveys. Helsinki: Vap-kustannus

Kvale, S. 1996. InterViews. An introduction to qualitative research interviewing. London: Sage.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Laru S, Oulasmaa M. & Saloheimo A. 2010. Isovanhemmuuden eri muodot ja haasteet. Teoksessa S. Fågel., A. Rotkirch, & I. Söderling. (toim.) Farkkumummoja ja pehmoaareja- uusia ikkunoita isovanhemmuuteen. Väestöliitto. Helsinki: VI-markkinointi Oy. 105–115.

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014. Vanhemmuus muuttaa elämää. Viitattu 22.5.2014.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/

Marin, M., Heikkinen E. 2002. Vanhuuden voimavarat. Perhe ja isovanhemmuus voimavarana. Helsinki: Tammi

Metteri, A. & Haukka-Wacklin T. 2012. Sosiaalinen tuki kuntoutuksen ytimessä. Teoksessa Karjalainen, V. & Viikkumaa, I. (toim.) Kuntoutus kanssamme. Ihmisen toimijuuden tukeminen. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Tampere: Juvenes Print.

Pelkonen, I. 2011. Isovanhemmat Suomessa. Väestöliitto. Viitattu 8.5.2014.

http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja-ja-linkkeja/tilastotietoa/isovanhemmuus/isovanhemmat-suomessa/

Pietarinen, J. 2002. Eettiset perusvaatimukset tutkimustyössä. Teoksessa Karjalainen, S., Lounis, V., Pelkonen, R. & Pietarinen, J. (toim.) Tutkijan eettiset valinnat. Tampere: Tammer-Paino

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Litterointi. Viitattu 29.12.2014.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_1.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tutkimuksen luotettavuus ja arviointi. Viitattu 8.1.2015.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3.html

Sassi, P., Tarkkonen, T. & Vajärvi, K. 2008. Lapsi ja isovanhemmat. Monien mahdollisuuksien isovanhemmuus. Espoo: Cultura Oy (paino Cocmoprint)

Sinkkonen, J., 2005. Isovanhemmillä on oikeus yksilölliseen elämään. Viitattu 9.9.2014.

http://www.valli.fi/tapahtumat/jari_sinkkonen.htm

Sohlman, B. 2004. Funktionaalinen mielenterveyden malli positiivisen mielenterveyden kuvaajana. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy. 53-70.

Suomisanakirja. 2013. Sivistyssanakirja. Sosiaalinen. Viitattu 8.5.2014.

<http://www.suomisanakirja.fi/sosiaalinen>

Suomisanakirja. 2013. Sivistyssanakirja. Tuki. Viitattu 8.5.2014 <http://www.suomisanakirja.fi/tuki>

Syrjäläinen, E., Eronen, A. & Värri, V. 2007. Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampere. Tampereen Yliopistopaino Oy.

Rotkirch, A. & Fågel, S. 2010. Sukupolvien välistä köydenvetoa. Teoksessa: S. Fågel., A. Rotkirch, & I. Söderling. (toim.) Farkkumummoja ja pehmoaareja- uusia ikkunoita isovanhemmuuteen. Väestöliitto. Helsinki: VI-markkinointi Oy. 33–51.

Rotkirch, A., Söderling, I. & Fågel, S. 2010. Isovanhemmuuden merkitys korostuu. Teoksessa: S. Fågel., A. Rotkirch, & I. Söderling. (toim.) Farkkumummoja ja pehmoaareja- uusia ikkunoita isovanhemmuuteen. Väestöliitto. Helsinki: VI-markkinointi Oy. 5- 9.

Taskinen, S., Kähkönen, A., & Varilo, E. 1978. Lapsi ja perhe. Lastensuojelun Keskusliitto, julkaisu 55. Lahti: Esan kirjapaino Oy.

Tiilikka L., Suutarla A. & Kankkonen M. 2006. Iloa isovanhemmuuteen. Työkirja isovanhemmille ja vanhemmille. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 17.4.2014. http://www.mindrepression.fi/JKK_IsovanhemmuusTK_pieni.pdf

Tuomi J., Sarajärvi A. 2012. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen A. 2006, 133. Lapsuus. Erityinen elämänvaihe. 1.painos. Helsinki: Wsoy oppimateriaalit.

Vilikka, H 2005. Tutki ja Kehitä. Keuruu. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Otavan Kirjapaino Oy.

Väestöliitto 2010. Uusi kirja isovanhemmuudesta: aikaa, tukea ja elämänviisautta. Viitattu 27.1.2015, <http://www.vaestoliitto.fi/?x27375=519473>

Wilska T 2010. Isovanhemmat lapsiperheiden taloudellisena turvana. Teoksessa: S. Fågel., A. Rotkirch, & I. Söderling. (toim.) Farkkumummoja ja pehmoaareja- uusia ikkunoita isovanhemmuuteen. Väestöliitto. Helsinki: VI-markkinointi Oy. 23–32.

LIITTEET

SAATEKIRJE

LIITE 1

Oletko leikki-ikäisen lapsen vanhempi? Olisitko halukas olemaan osa tutkimustamme?

Olemme Oulun ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden terveydenhoitajaopiskelijoita. Teemme opinnäytetyötä, jonka aiheena on "leikki-ikäisen lapsen vanhempien odotuksia isovanhemmilta saatavaan tukeen".

Tutkimme aihetta haastattelemalla leikki-ikäisten lasten vanhempia. Tutkimuksessa haluamme selvittää mitkä ovat teidän odotukset isovanhemmilta saatavaan tukeen ja mikä merkitys saadulla tuella on teidän perheellenne. Tulemme keskustelemaan kanssanne asioista liittyen teihin vanhempiin, isovanhempiin sekä tukeen, jota saatte/haluaisitte saada isovanhemmilta. Haastattelut nauhoitamme, jotta voimme palata niihin myöhemmin sekä kirjoittaa haastattelut auki. Lopullisen opinnäytetyömme aineisto perustuu haastatteluista saatuihin tietoihin. Haastattelut ovat siis suuressa roolissa tutkimuksessamme ja ilman haastateltavia emme voi edetä tutkimuksessa emmekä toteuttaa tutkimustamme tavoitellulla tavalla.

Antamasi tiedot käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti eikä henkilöllisyytesi tule esille missään vaiheessa. Haastattelusta saatu aineisto tullaan käsittelemään ja analysoimaan, jonka jälkeen aineistoa verrataan muihin tehtyihin haastatteluihin. Tämän jälkeen aineistosta kootaan raportti, joka tulee olemaan suuri osa opinnäytetyötämme. Haastattelut hävitetään analysoinnin jälkeen lopullisesti, eikä niitä tulla käyttämään muualla kuin tässä tutkimuksessa.

Haastattelu tullaan toteuttamaan haastateltavan kotona tai muussa sellaisessa paikassa, minne haastateltavan on helppo tulla ja niin, ettei haastateltavalle tulisi ylimääräisiä kustannuksia. Haastattelussa tulee olla läsnä toinen vanhemmista ja haastattelun kesto on noin puoli tuntia.

Tarkemman ajankohdan ja paikan haastattelulle sovimme henkilökohtaisesti, kun olemme saaneet haastatettavan suostumuksen haastatteluun. Mikäli teillä on lisää kysyttävää, lisätietoja tutkimukseen liittyen voitte kysyä suoraan meiltä tutkijoilta sähköpostitse.

Yhteistyöterveisin,

Susanna Pöyskö, k2posu00@students.oamk.fi

Milla Kotisaari, o2komi01@students.oamk.fi

Nadja Harju, o1hana00@students.oamk.fi

Teema haastatte lurunko	
TUTKIMUSTEHTÄVÄT	TEEMA-ALUEET
	APUKYSEMYKSET
	Taustatekijöitä? (nimi, asuinpaikka, ikä, siviiliasia, lasten määrä, lasten iät, työttömyys, terveys?)
	Millaisia on olla vanhempi?
	Mitä vanhemmuus on?
	Miten vanhemmuus on muuttanut sinua?
	Isovanhempien taustatekijöitä?
	Mitä isovanhemmujen mielestänne kuuluu?
	Miten koet isovanhempien käyttämän ajankäytön lastenlasten kanssa?
	Millä tavalla isovanhemmat kuluvat teidän elämäänne?
	Kuinka usein isovanhemmat ovat tekemässä lastenlasten ja teidän kanssanne?
	Millaisia kanssakäymisiä on?
	Mitä isovanhemmuukselle merkitsee?
	Miten isovanhemmat pitävät yhteyttä teihin ja lapsenlapsiin?
	Millaisia yhteydenpitämiä on?
	Millaisia kanssakäymisiä on? (avointa, läheistä, etäistä, osotetaanko välittämiä ja tunteita, osaaako isovanhempi heittäytyä lasten tasolle leikeissä ym.)
	Millainen on suhde lapsenlapsiin? (kuvailte teidän ja isovanhempien keskinäistä suhdetta.)
	Millaisia tukea saatte isovanhemmilta? Millaista tukea lapset saavat ja millaista tukea vanhemmat saavat?
	Millaisia tukea odotaisitte saavanne?
	(Tukea, jota perhe odottaa saavansa ja tietää että isovanhemmilla olisi mahdollisuus antaa kys. tukea, mutta he eivät anna sitä)
	Millaisia tukea haluaisitte saada? (Haluaisit, mutta tiedät ettei ole välittämättä mahdollista, esim. fyysisen kunnan vuoksi)
	Saatteko sellaista tukea miä ette kaipaa?
	Millaisena koet isovanhemmilta saatavan tuen?
	Mikä on tärkein tuen muoto mitä saatte?
	Mikä olisi tärkein tuen muoto jos miä vaan voisi toivoa?
	Millä tavalla isovanhemmat tarjoavat apuaan teille?
	Koetko jääväsi vastapalveluksen velkaa tukea saadessa? (esim. taloudellista tukea saadessa)
	Kuinka merkittävässä roolissa isovanhemmat ovat? Miten isovanhemmat vaikuttavat perheen hyvinvointiin?
	Miten isovanhemmilta saama tuki on yhteydessä arjessa jaksamiseen?
	Miten isovanhemmat vaikuttavat lapsenlapsen hyvinvointiin sekä kasvuun ja kehitykseen?
1. Millaisia odotuksia leikki-ikäisen lapsen vanhemmilla on isovanhemmilta saatavaan sosiaaliseen tukeen?	isovanhemmuus
2. Mikä merkitys tuen saamisella on leikki-ikäisen lapsen perheelle?	sosiaalinen tuki
	hyvinvointi

Hei, Oletko leikki-ikäisen lapsen vanhempi? Ovatko lapsesi isovanhemmat elossa? Haluaisitko olla osana tutkimustamme?

Olemme Oulun ammattikorkeakoulun kolmannen vuosikurssin terveydenhoitajaopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä, jossa haastattelemme leikki-ikäisten lasten vanhempia. Tutkimuksessa haluamme selvittää millaista odottaisitte saavanne lapsenne isovanhemmilta sekä sitä, miten saamanne tuki vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin.

Lisätietoja ja kysymyksiä yv:llä.

	HYVINVOINTI	← PÄÄTEEMA
	VAIKUTUS PERHEEN HYVINVOINTIIN	← ALATEEMA
	<p>hyvin tärkeä tuki merkitsee paljon</p> <p>luottamus että saa apua ja tukea merkitsee paljon, jos ei isovanhempia olisi niin pitäisi paljon miettiä asioita eri tavalla vaikuttaa paljon</p> <p>korvaamaton, olisi rankkaa olla yksin lasten kanssa vähentää stressiä, vaikuttaa vanhempien stressitasoon helpottaa omaa stressaamistasoa paljon kun luottamus avun saamiseen rauhottavat</p> <p>iso rikkaus että isovanhemmat on elossa kaikki on lähellä</p> <p>iso apu</p> <p>helppotus itselleki jos lapsi joskus hoidossa ja saa keskittyä vaan toiseen lapseen positiivisesti vaikuttaa ovat lähellä niin voivat käydä usein aidosti kiinnostuneita, isovanhemmat erittäin tärkeitä, iso vanhemmille lapset myös lämmän ja tiivis suhde</p> <p>avoimet välit, uskallus sanoa omaa jaksamattomuutta luottamus että jos tarvitsee esim. lastenhoitoapua niin ovat valmiita auttamaan ja se helpottaa vanhempien vastuuta että on tieto turvaverkostosta, ei joudu olemaan yksin lasten kanssa</p> <p>helpottaa omaa stressaamistasoa paljon kun on luottamus avun saantiin luottamus että saa lastenhoitoapua pystyy puhumaan ja purkamaan tulee kunnioittaminen perhetä kohtaan</p> <p>luottamus omiin vanhempiin että saa sieltä tukea ja turvaa ja uskallus kysyä luottamus että jos jotain sattuu että on silloin joku joka ottaa lapsista vastuun Pelastus että, isovanhempi käy edes pienen hetken, voi levähtää sen ajan</p>	
	TÄRKEINTÄ	← ALATEEMA
	<p>lastenhoito, pääsee välillä irtaantumaan lapsista läsnä oleminen, käyvät kylässä edes pienen hetken yhdessä olo lastenlasten kanssa että lapsilla on mummit ja papat läsnä</p>	

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

Tutkimuslupahakemus

HAKIJAN TIEDOT	Nimi	Henkiötunnus	
	Susanna Pöyskö Milla Kotisaari Nadja Harju		
	Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
		90420	Oulu
		90220 90230	Oulu Oulu
Puhelin	Sähköpostiosoite		
	k2posu00@students.oamk.fi o2komi00@students.oamk.fi o1hana00@students.oamk.fi		
Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö	Hakijan tehtävä/virka-asema		
Oulun ammattikorkeakoulu	opiskelija		
TUTKIMUKSEN OHJAAJA	Nimi	Oppiarvo ja ammatti	
	Leila Laitila-Özkoc	THM, lehtori	
	Toimipaikka ja osoite		
	Oamk, Kiviharjuntie 8, 90220 Oulu		
Puhelin	Sähköpostiosoite		
	leila.laitila@oamk.fi		
TUTKIMUKSEN TOIMEKSIANTAJA	Toimeksiantaja		
	Oulun ammattikorkeakoulu		
	Yhteystiedot		

PÄIVÄYS JA
ALLEKIRJOITUSPaikka ja päivämäärä
Oulu

16/12/2014

Allekirjoitus

Leila Laitila-Özkoç

Päätäjä täyttää

Tutkimusluvan myöntäminen

 Tutkimuslupa myönnetään Tutkimuslupaa ei myönnetä

Myöntämisen ehdot / Perustelut myöntämättä jättämiselle

Päätäjän nimi

Leila Laitila_Özkoc

PÄIVÄYS JA
ALLEKIRJOITUSPaikka ja päivämäärä
Oulu

16/12/2014

Allekirjoitus

Leila Laitila-Özkoç Liitteenä tutkimussuunnitelma

Tutkimussuunnitelma

TIEDOT
TUTKIMUKSESTA
JA TUTKIJASTA

Tutkimuksen tekijä / tekijät

Susanna Pöyskö, Milla Kotisaari ja Nadja Harju

Tutkimuksen nimi

Leikki-ikäisen lapsen vanhempien odotuksia isovanhemmilta saatavaan tukeen

Tutkimuksen tausta (aiheen esittely, teeman ajankohtaisuuden perustelu)

Valitsimme meitä kiinnostavan aiheen TKI-pankista. Muokkasimme valmista aihetta terveydenhoitajille sopivammaksi aiheen ilmoittajan luvalla. Tutkimme sitä, millaista sosiaalista tukea leikki-ikäisen lapsen perheet odottavat ja millainen vaikutus sillä on perheen hyvinvointiin. Aihe on ajankohtainen, koska isovanhemmat ovat nykyään aktiivisempia ja terveempiä kuin ennen.

Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat

Tutkimustehtävät ovat: Millaisia odotuksia leikki-ikäisen lapsen vanhemmilla on isovanhemmilta saatavaan tukeen? Mikä merkitys tuen saamisella on leikki-ikäisen lapsen perheelle?

Tutkimusjoukon kuvaus ja aineistonkeruumenetelmä

Keräämme aineiston teemahaastatteluin kolmelta leikki-ikäisen lapsen vanhemmalta. Valitsimme haastateltavat satunnaisesti siten, että leikki-ikäisen molemmat isovanhemmat ovat vielä elossa ja leikki-ikäisen lapsen perhe asuu Oulussa. Haastateltavat etsimme Facebookin Puskaradio Oulu - sivustolta, jossa on jäseniä noin 20 000, kaikki oululaisia.

Tutkimuksen aikataulu (tutkimuksen toteuttaminen ja raportointi)

Haastattelut toteutamme joulukuussa 2014 ja loppuraportin kirjoitamme tammi-helmikuussa 2015.

Oulun ammattikorkeakoulun rooli tutkimuksessa (vastuut, velvollisuudet, hyöty)

Oulun ammattikorkeakoululta saamme ohjausta, tukea ja apua opettajilta tutkimuksen toteuttamisessa.

Tutkimuksen rahoitus, rahoittajat ja budjetti

Rahoitamme tutkimuksemme itse.

PÄIVÄYS JA
ALLEKIRJOITUS

Paikka ja päivämäärä

Oulu

16/12/2014

Allekirjoitus

Nadja Harju (Nadja Harju)
Milla Kotisaari (MILLA KOTISAARI)
Susanna Pöyskö (SUSANNA PÖYSKÖ)